architectenkrant.be

Tweemaandelijks - 28ste jaargang - november/december 2022 #341 - www.architectenkrant.be
P505193 - afgiftekantoor Brussel X - ISSN 1374-5352 - verschijnt niet in juli.
Verantwoordelijke uitgever: Philippe C. Maters, Maria van Hongarijelaan 64 b6, 1083 Brussel

Verticale urbanisme

Biofiele wolkenkrabber van BIG en Carlo Ratti voltooid in Singapore

Singapore heeft een nieuw landmark toegevoegd aan haar skyline: CapitaSpring - een 280 meter hoge hoogbouwoase die het baanbrekende verticale urbanisme van de stad voortzet met een diverse buurt voorzien van restaurants, kantoorruimte, serviceflats en weelderig groen vanaf de grond tot aan de 51e verdieping. CapitaSpring, momenteel een van de hoogste torens van de stad, is ontworpen door Bjarke Ingels Group (BIG) en Carlo Ratti Associati.

Gelegen in het hart van het financiële district van Singapore op het terrein van een voormalige openbare parkeerplaats, is het 51 verdiepingen tellende CapitaSpring officieel voltooid na vier jaar bouwen. De 93.000 vierkante meter grote hoogbouw voor gemengd gebruik wordt gekenmerkt door een dynamisch samenspel van orthogonale lijnen, weelderig groen en contrasterende texturen.

Op verschillende hoogtes worden de verticale elementen die de buitenkant van het gebouw vormen uit elkaar getrokken om een blik te werpen op de groene oases die bloeien in de sokkel, de kern van het gebouw en op de daktuin. De toren versterkt de reputatie van Singapore als tuinstad met meer dan 80.000 planten, met een Green Plot Ratio van meer

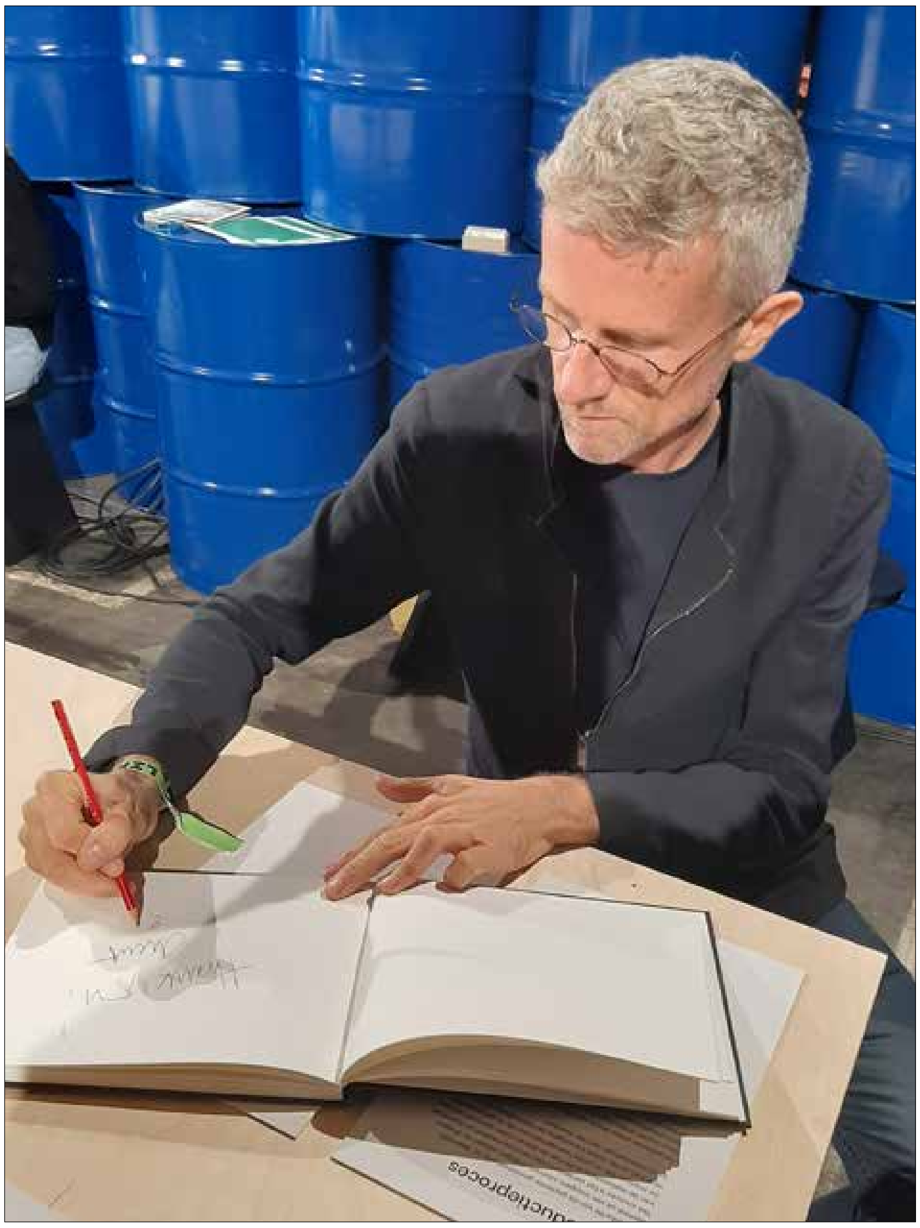

dan 1:1,4 - wat neerkomt op een totale landschapsoppervlakte van meer dan 8.300 vierkante meter, gelijk aan 140% van het terrein.

Mixed use

Op straatniveau herstelt CapitaSpring een deel van de historisch belangrijke Market Street naar het publieke domein door het voetgangersgebied te vergroten en een uitgebreid groen gebied te creëren dat nieuwe groene ademruimte creëert in het dichtbevolkte buurt.

Meanderende tuinpaden creëren natuurlijke ingangen in de City Room, een 18 meter hoge, royale open ruimte aan de voet van de toren die beschutting biedt tegen het tropi- >>>

sche zonlicht en de buien en die huurders en bezoekers verwelkomt. Het iconische Market Street Hawker Center is opnieuw gecreëerd op de tweede en derde verdieping van het gebouw met 56 eetkraampjes - waarmee de locatie wordt bevestigd als het kloppend hart van de culinaire ervaring van de stad en de rol die het speelt in het behoud van de lokale cultuur en gemeenschap.

De eerste acht verdiepingen van de toren zijn voorzien van appartementen met een breed scala aan faciliteiten zoals een zwembad, jacuzzi, joggingbaan, fitnessruimte, sociale keuken, lounge voor de bewoners en barbecueputten; de bovenste 29 verdiepingen bieden eersteklas kantoorruimtes met een panoramisch uitzicht op de Singapore River en Marina Bay.

"Toonbeeld van verticaal urbanisme"

«Ons ontwerp is erop gericht Singapore's baanbrekende verticale urbanisme voort te zetten met de 280 meter hoge gevarieerde buurt van plaatsen om te werken, wonen en spelen, zowel binnen als buiten. Vanwege het unieke karakter van Singapore's stedenbouw - zowel extreem dicht als groen - besloten we een ontwerp te maken dat kan gelezen worden als een verticale verkenning van tropisch urbanisme. Op de begane grond wordt de straat afgesloten om een nieuw lineair park en openbaar plein te vormen. Een verticaal park in het midden van de toren vormt een spiraalvormige promenade die oploopt tussen tropische boomstammen en luifels. Op de top voedt een stedelijk bos alle restaurants en cafés in het gebouw

Een nieuwe samensmelting

'De meest essentiële gave voor een goede schrijver is een ingebouwde schokbestendige geluldetector. Dat is de radar van de schrijver en alle grote schrijvers hebben er een.' Ernest Hemingway

Carlo Ratti is architect en ingenieur van opleiding. Hij doceert aan het Massachusetts Institute of Technology, waar hij het Senseable City Lab aanstuurt. Daarnaast is hij ook oprichter van het bureau Carlo Ratti Associati.

Als medeauteur van meer dan 500 publicaties klinkt Ratti's stem luid in het debat over de impact van nieuwe technologieën op het leven en de stedenbouwkunde. Zijn werk is in de hele wereld tentoongesteld op prestigieuze plaatsen als de Biënnale van Venetië, het Design Museum in Barcelona, het Science Museum in Londen, het MAXXI in Rome en het MoMA in New York.

Drie van zijn projecten – het Digital Water Pavilion, het 'reuzenrad van Kopenhagen' en Scribit – zijn door TIME Magazine opgenomen op de lijst van beste uitvindingen van het jaar. Op dit ogenblik is hij medevoorzitter van de Global Future Council on Cities and Urbanization van het WEF, het World Economic Forum.

Kijkt u optimistisch naar de stad van de toekomst?

Karl Popper noemde optimisme een noodzaak, want de toekomst hangt af van ons. Als we kijken naar architectuur als manier om onze steden beter te maken, dan zijn er redenen om optimistisch te zijn. Ik denk daarbij eerder aan een versmelting van de natuurlijke met de artificiële wereld. Veel van de uitdagingen waar we vandaag mee te maken krijgen, stammen uit de scheiding tussen die twee werelden. Om met die nieuwe orde beter rekening te kunnen houden, kunnen we rekenen op tools, zoals de digitalisering, maar ook op de natuur zelf. De burger krijgt nieuwe verantwoordelijkheden en is nu veel meer betrokken bij het vormgeven van zijn omgeving.

Wat met het traceren, het stelen van gegevens, een nieuwe negativiteit die samengaat met deze ontwikkeling?

Natuurlijk kent de ontwikkeling van deze nieuwe technologieën problemen, maar die zijn minder nauw verbonden met de steden zelf dan rechtstreeks met ons, onze broekzak, onze smartphone of onze persoonsgegevens. Deze problemen moeten we samen oplossen, op grote internationale conferenties. De stad biedt minder gevaren als collectieve organisatie.

Wordt de organisatie van de stad steeds onstoffelijker?

De immateriële onderdelen van onze steden zouden kunnen convergeren naar een steeds natuurlijker gedrag en zo nieuw leven creëren in de artificiële wereld. Het immateriële is vooral een zaak van netwerken, van relaties tussen steeds meer spelers, al dan niet levend, om de stad de mogelijkheid te geven zich te schikken naar een nieuwe functionele orde, afgestemd op een natuurlijke orde.

Kunt u een woordje uitleg geven bij het idee van 'design at large'?

'Design at large' betekent dat de taak van de architect veel verder gaat dan gewoon interventie op het bestaande. Wij moeten de problemen van de planeet, de stadssegregatie, energie, de klimaatverandering ... integreren. Er is een methode nodig die vanuit een bredere hoek naar de problemen kan kijken. Zelfs het ontwerpen van een stoel heeft betrekking op de stad of de planeet. 'Design at large' is tweeledig: de interdisciplinaire aard en de openheid, zoals een open-sourcesoftware, zodat de burger in zo groot mogelijke mate de hulpbronnen kan delen.

Wat met de verveelvoudiging van regels en beperkingen die nu al wegen op de bouw van onze steden?

Een van de mensen van wie ik in Parijs les heb gekregen, was Pierre Riboulet, die op zijn beurt heeft samengewerkt met Le Corbusier en die het vaak had over goede en slechte regels. Slechte regels beperken de creativiteit, zijn meestal bureaucratisch en smoren de bloei van schoonheid in de kiem. Goede regels daarentegen stuwen onze creativiteit vooruit. Het is aan ons, architecten, om al het mogelijke te doen om die te verplichten in de stad van de toekomst.

Heeft de collaboratieve architectuur geleden onder de recente gezondheidscrisis?

Hoe vreemd het ook mag klinken, tijdens de covidcrisis heb ik meer samenwerking gezien dan ervoor. Het lijkt alsof de architecten gedwongen werden om meer contacten te leggen, ook op internationaal vlak. Tijdens die periode hebben we de Europese wedstrijd voor de verbouwing van het PAUL-HENRI SPAAK-gebouw in Brussel gewonnen – samen met JDS (BE), Coldefy (FR), NL Architects (NL) en Ensamble Studio (SP) –, ook al had ik sommige van mijn nieuwe vennoten nog nooit eerder gezien. Nu moeten we leren efficiënter samen te werken, in een soort organisatie die we nog op poten moeten zetten.

Hoe laat je in zo'n samenwerking creativiteit bruisen?

Meer mensen is meer ideeën. Je moet niet zoeken naar de grootste gemene deler, maar naar het beste idee. Soms besef je dat dat idee niet van jou komt en moet je dat aanvaarden. Hemingway noemde dat de 'geluldetector' voor schrijvers. Net zo voor architecten. Jij moet je eigen 'geluldetector' zo instellen dat je een goed van een slecht idee kan onderscheiden.

Een gesprek met Nicolas Houyoux ■

Introductie van het nieuwe gamma VELUX 2in1 en 3in1 dakvensters, die een panoramisch uitzicht, meer daglicht en een mooi design bieden, dankzij hun extra slanke profielen en een groter beglazingsoppervlak. Zij zijn de ideale oplossing voor alle renovatie- en nieuwbouwprojecten.

Uitstekende transformaties door verdubbeling of verdrievoudiging van het natuurlijke licht in één eenvoudige installatie. Met deze grotere glasoppervlakken kan het toegenomen licht gelijkmatig verdeeld worden zodat het geheel aangenamer wordt.

Onze producten met meerdere vensters kleden woonruimtes elegant aan met hun eenvoudige design. Zelfs de kleinste ruimten kunnen worden verbeterd, aangezien deze oplossingen meer ruimte bieden dan meervoudige dakvensterinstallaties, waardoor u meer vrijheid hebt voor uw ontwerpen en meer tevredenheid bij uw klanten.

Scan de QR code om het gamma VELUX 2in1 en 3in1 dakvensters te ontdekken.

en laat het bezoekers genieten van de groene weelderigheid van de top. CapitaSpring is als een visie op een toekomst waarin stad en platteland, cultuur en natuur naast elkaar kunnen bestaan en stedelijke landschappen zich onbeperkt in de verticale dimensie kunnen uitbreiden», zegt Bjarke Ingels over het project.

«Toen we voor het eerst werden uitgenodigd om deel te nemen aan de architectuurwedstrijd, zagen we een geweldige kans om samen met BIG een uniek gedurfd resultaat neer te zetten. Het was verrijkend om onze benadering van ontwerp en innovatie te combineren met BIG's vaardigheid in architecturale schaal.

Nu CapitaSpring vandaag open is voor het publiek, ben ik trots op de manier waarop we de openbare ruimtes in het hele gebouw hebben verbeterd en de beste ervaring voor alle gebruikers hebben gecreëerd, door zowel technologie als een ongekende integratie met natuurlijke elementen te benutten", aldus Carlo Ratti.

Groene oase

In het hart van het gebouw tussen de hardcapes van de kantoren en woningen bevinden zich vier met elkaar verbonden niveaus van organische softscape dat de «Groene Oase» wordt genoemd - een 35 meter lange openluchttuin voor werk, wandelingen, ontspanning, beweging en evenementen. De Groene Oase verweeft de natuur naadloos verticaal in de architectuur en komt tegemoet aan de ruimtelijke beperkingen van de locatie, terwijl huurders en bewoners volop toegang hebben tot groene ruimten. De elegante gladheid van de moderne architectuur wordt geanimeerd door de alomtegenwoordige tropische natuur van de regio. Het verticale landschap bootst de plantenhiërarchie van tropische regenwouden na.
De daktuin van CapitaSpring, met uitzicht over de stad, is de thuisbasis van de hoogste stadsboerderij van Singapore die wordt geëxploiteerd door 1-Group. Momenteel worden meer dan 150 soorten fruit, groenten, kruiden en bloemen verbouwd op vijf thematische percelen om de dakrestaurants van vers groen te voorzien. ■

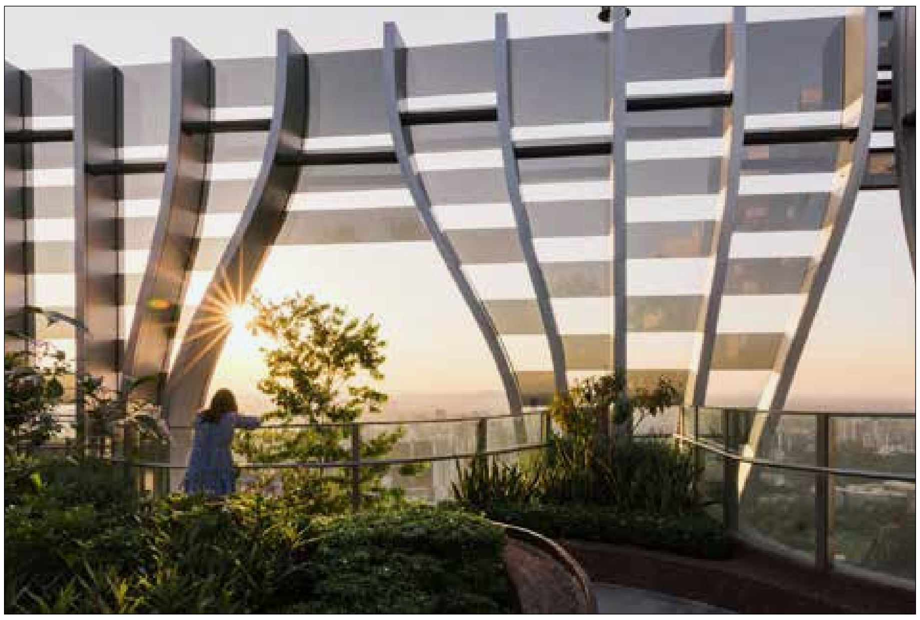

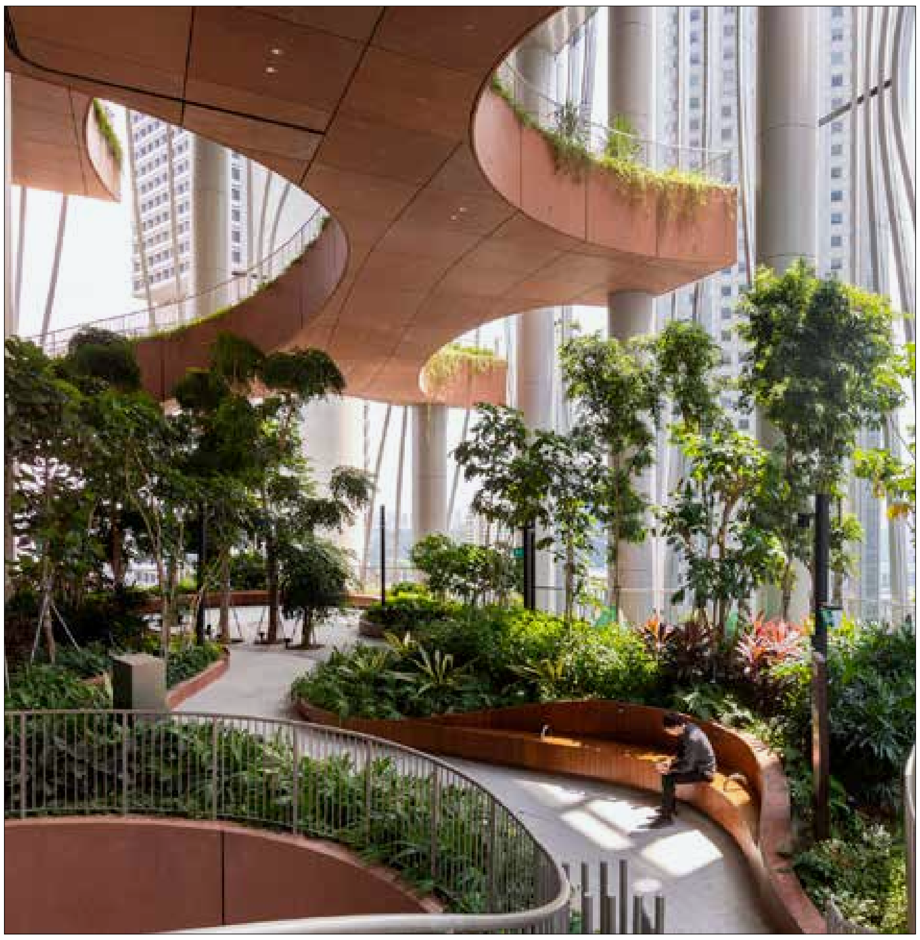

STAND OUT WITH *YOUR BUSINESS*

Laat uw business opvallen met de CUPRA Leon Break. Met zijn opwindende prestaties en slimme uitrusting brengt hij u zo naar de top van de technologische vooruitgang. De Leon Break bestaat ook als e-HYBRID, met tot 52 km puur elektrisch rijplezier. Durft u het verschil te maken? www.cupra.be

MILIEU-INFORMATIE (K.B. 19/03/2004): WWW.CUPRA.BE

CUPRA ***LEON BREAK*** - 1,1 – 8,6 L/100 KM 25-196 G CO_2/KM
14,9 - 15,8 KWH/100 KM (WLTP)

D'Ieteren GEEF VOORRANG AAN VEILIGHEID.

CUPRA

Contacteer uw CUPRA-agent voor meer info over de fiscaliteit van uw wagen. Geïllustreerd model uitgerust met betalende opties. V.U./Adverteerder: D'Ieteren Automotive n.v., CUPRA Import België, Maliestraat 50, 1050 Elsene – RPR Brussel – KBO-nummer: 0466.909.993. Bankrekeningnummer: IBAN BE98 2100 0009 1493.

De supermarkt als ontmoetingsplek

De Zwarte Hond kondigt aan dat de bouw van de SuperHub in Meerstad (NL) is voltooid. Geïnspireerd door de missie om het jonge Groningse stadsdeel te verbinden en winkelen weer tot een sociale activiteit te maken, ontwierp De Zwarte Hond, in opdracht van projectontwikkelaar MWPO, een multifunctioneel en adaptief centrumgebouw. Het progressieve winkelcentrum is op 2 november in gebruik genomen.

Meerstad is een jong stadsdeel in Groningen. De wijk is geliefd vanwege de ruimte, het groen en het recreatiemeer Woldmeer. Rondom dit meer worden de komende decennia 5000 nieuwe woningen gerealiseerd, zodat de wijk uitgroeit tot een echte stadswijk. Met het oog op deze groei, is het van belang dat de wijk nu al een uitnodigend centrum heeft. Met de blikvangende SuperHub Meerstad van De Zwarte Hond, dat onlangs een eigen kantoorruimte ontwierp, is invulling gegeven aan deze centrumfunctie, waarbij ontmoeten centraal staat. Hierbij staan sociale duurzaamheid en kwaliteit van leven hoog in het vaandel.

Moderne Markthal

Het ontwerp is een circulaire uitvoering van klassieke, grote, transparante markthallen en heeft een volledig in hout uitgevoerde draagconstructie. De kruisvormige houten kolommen en balken in het dak zorgen voor een kathedraal-achtige uitstraling. De grote overspanning en een plafondhoogte van negen meter zorgen voor een licht en ruimtelijk effect. Beeldbepalend is de grote luifel van meer dan vijf meter die als zonwering functioneert en met zijn elegante zuilen en netvormige houten spanten uitreikt naar de groene omgeving. Daarnaast zorgen de kruisvormen voor stabiliteit waardoor er geen extra windverbanden nodig zijn. Het gebruik van hout zorgt tevens voor een positieve klimaatimpact.

Ecologisch en Duurzaam

De SuperHub is een symbiose van de markthal en een winkelcentrum.Je kunt er niet alleen boodschappen doen maar ook een café bezoeken. Daarnaast biedt SuperHub de mogelijkheid tot toekomstige aanpassingen of aanvullingen aan het programma. De structuur van het gebouw is zodanig ontworpen dat, zelfs als het ooit zijn functie zou verliezen, het in de toekomst een tweede leven kan krijgen. Over 20 jaar zou de SuperHub een buurthuis, een museum of woningen kunnen herbergen. Zo manifesteert SuperHub zich als een toekomstbestendig centrumgebouw dat meegroeit met de ontwikkelingen van Meerstad.

Op het dak zijn zonnepanelen en beplanting voor bijen en insecten geplaatst. De luchtbehandelingsinstallatie en de warm-te-koude opslag in de bodem zorgen voor een optimaal, energiezuinig binnenklimaat. SuperHub is zo ontworpen dat het gebouw het schudden van Groningse aardbevingen kan opvangen. Daarnaast kan het gebouw flexibel invulling geven aan verschillende functies en activiteiten, zoals buurtbijeenkomsten.

'SuperHup Meerstad is divers en multifunctioneel'

De SuperHub is voorzien van een divers programma, bestaande uit onder andere een supermarkt en een café. Hiermee is het gebouw naast voorzieningsfunctie ook ontmoetingsplek. Winkelen weer persoonlijk en sociaal maken was het doel; als verfrissende tegenhanger van de steeds populairder wordende flitsbezorgers. De ruimtelijke kwaliteit is hier essentieel om de functie van een aantrekkelijk centrum te vervullen. Zo verwordt een supermarkt van een plek om je dagelijkse boodschappen te doen tot een middel om elkaar te ontmoeten en draagt bij aan sociale duurzaamheid in de Groningse wijk Meerstad. ■

Homes for Our Time 2

Dit boek is de tweede editie van Taschen's duizelingwekkende selectie van moderne huizen over de hele wereld. Klimaat, milieu, geschiedenis en technologie transformeren architectuur wereldwijd.

Het tweede deel in de serie Homes for Our Time documenteert deze architectonische woningrevolutie. Welke rol spelen huizen in onze bedreigde wereld? Hoe kunnen ze innoveren?

In Sri Lanka creëerde Palinda Kannangara de Frame Holiday Structure met een budget van $40.000. Het huis is gebouwd van stalen steigers, zichtbare bakstenen en houten vloeren en kan gemakkelijk worden gedemonteerd en verplaatst, zodat het zich kan aanpassen aan de realiteit van de nabijgelegen overstromingsvlakte.

Het Fortunata-huis van Luciano Lerner Basso in Brazilië herbergt de omringende natuur: het werd gebouwd rond een boom van een bedreigde diersoort en staat op palen om de bosbodem niet te verstoren.

Miller Hull's Loom House in de buurt van Seattle wordt 's werelds meest milieuvriendelijke woningrenovatie genoemd vanwege de afhankelijkheid van gerecyclede materialen en het efficiënte energieverbruik.

De moderne architectuurgeschiedenis is vooral vanuit een westers perspectief bekeken en gevormd door mannen. Meer dan 60 gebouwen uit Vietnam, Zuid-Afrika, India, China en daarbuiten - ontworpen door mannen, vrouwen en collectieven - markeren het einde van dit tijdperk. Er is niet langer een overheersende stijl en die zal er waarschijnlijk ook nooit meer zijn. Met foto's van gerenommeerde architectuurfotografen en nauwkeurige beschrijvingen en tekeningen van architectenbureaus brengt Philip Jodidio de diverse, duurzame architectuur van de toekomst in kaart. De particuliere woningen variëren van bescheiden tot extravagant. Een mooi huis is altijd ook een droom - en dit boek nodigt je uit om dat te doen. ■

FINIS TERRAE: Het einde. Een begin

Vijf jaar na het tentoonstellingsproject Ecce Homo vindt in Antwerpen opnieuw een grootse kunstwandeling plaats. Het universele thema is in deze editie: onze planeet. Vijftig kunstenaars tonen op twaalf locaties in de binnenstad hun visie op dit thema. Ze gaan in dialoog met de architectuur, de natuur en de historische kunstcollecties van de gebouwen of tuinen waarin hun werk gepresenteerd wordt. Via deze wandeling ontdekt men niet allen ons kunstlandschap, maar ook onbekende of minder gekende plekken in de stad, waaronder enkele uitzonderlijke parels van het Antwerpse erfgoed, zoals de Hortus Conclusus van de Sint-Joriskerk en de Sint-Niklaaskapel.

Galerie Geukens & De Vil is met deze kunstwandeling niet aan haar proefstuk toe. Het is een vervolg op Ecce Homo of Zie de mens, die vijf jaar geleden plaatsvond. Voor Finis Terrae werken Yasmine Geukens & Marie-Paule De Vil samen met Lien Craps & Eric Rinckhout. De voorbije vijf jaar is er op onze planeet veel gebeurd. Finis Terrae klinkt dramatisch, vandaar de ondertitel Het einde, een begin. Naast doemdenken, willen ze ruimte bieden aan hoop en alternatieven. Hoe kunnen we anders leven? De titel verwijst ook naar de het geografische einde van de aarde, de scheidingslijn tussen land en zee. De grens tussen bekend en onbekend, eindig en oneindig spreekt tot de verbeelding. Het ene roept het andere op. Het leven bestaat uit polariteit. Dat vinden we terug in de ondertitel. Via begrenzing bekijken en begrijpen wij de wereld. De dingen die we opdelen, definiëren we met taal om ze te bevatten.

Wat onbegrensd is en we niet kennen of begrijpen, boezemt angst in. Het videowerk Wildfire van David Claerbout toont een weergaloos spel met polariteit. Een idyllisch bos wordt getroffen door een hevige brand. Het is een digitale constructie, toch voelt het alsof we middenin in die vlammenzee vertoeven. De omslag van leven naar vernietigen is huiveringwekkend, maar we blijven gebiologeerd kijken naar de pracht van het vuur. Wildfire is te zien in de gotische Sint-Niklaaskapel uit 1422. Op zich al een bijzondere en weinig gekende plek, die de intensiteit van de ervaring versterkt. De installatie van Sven 't Jolle gaat expliciet over grenzen. We willen een veilige wereld. Hekken zijn er om kinderen te beschermen tegen verdrinking, maar sluiten ook mensen uit die niet welkom zijn.

De mens houdt van grenzen verleggen. Wat speelt er zich af in de ruimte rond onze planeet? Winnie Claessens maakt een schaalmodel van een satelliet en baseert zich op de onbemande ruimtesondes Voyager I en Voyager II uit 1977. De indrukwekkende koperen sculptuur van Marius Ritiu doelt op het heelal en eventuele gevaren. Zijn reusachtige rots belemmert deels het uitzicht op de O.L.V.-kathedraal. De sculptuur staat in de tuin die normaal gezien niet toegankelijk is. We bekijken de gotische architectuur vanuit een ander perspectief dan we gewend zijn. Dat doet stilstaan bij evidenties. The Last Human van Maarten Vanden Eynde toont een opgegraven skelet in de tuin. Wat als een gigantische meteoriet inslaat op onze planeet?

Evenwichtsoefening

Finis Terrae zoekt diversiteit op bij de selectie van kunstenaars, media en locaties. “De keuze gaat naar mensen die nog leven en in België geboren zijn of werken”, vertelt Lien Craps. “We willen een evenwicht tussen gevestigde en beginnende kunstenaars en diversiteit in gender en afkomst.” Vijftig kunstenaars presenteren hun werk. Dat zijn er minder dan bij Ecce Homo. “We kiezen voor grotere installatiewerken van één kunstenaar op een locatie”, verklaart Craps. “Die kwamen vaak in situ tot stand.” Het valt op dat verschillende kunstenaars al deelnamen aan Ecce Homo. “Dat was aanvankelijk niet de bedoeling”, zegt Craps. “Als hun werk binnen het thema past, sluiten we hen niet uit.”

Het werk van acht vrouwelijke kunstenaars belicht het thema gelijkheid en identiteit. “We moeten waakzaam blijven voor het behouden van verworven rechten en willen die dialoog levendig houden”, aldus Craps. We zien verschillende jonge kunstenaars die sterk uit de hoek komen. Het wandtapijt van Sam Druant gaat over de onveiligheid van een vrouw ‘s nachts op straat. Lisa Ijeoma maakt een patchwork over slaapproblemen bij mensen met migratieachtergronden. Joëlle Dubois schildert een ode aan genderdiversiteit. Haar werk vormt een boeiende wisselwerking met een schilderij van een hoop verstrengelde sekspoppen van Marilou van Lierop en een sculptuur van Nadia Naveau. In onze zoektocht naar identiteit maken we graag opdelingen waar vooroordelen en verwachtingspatronen aan verbonden zijn. Maar waarom komen enkel vrouwelijke kunstenaars aan bod als het over die thematiek gaat? Hier is het evenwicht even zoek.

Dialogen

De diverse locaties liggen op wandelafstand van elkaar. Het gaat vaak om plekken die verrassen of door weinigen bekend zijn. Dat was bij Ecce Homo al een troef. “Daarom kozen we voor andere locaties dan de vorige editie”, duidt Craps. “Enkel galerie Geukens & De Vil blijft.” De organisatoren kozen verrassende en diverse ruimtes: een leegstaand appartement, een gevel, een etalage en tuinen. Daarnaast (her)ontdekken we erfgoedinstellingen, zoals de Nottebohmzaal van de Hendrik Conscience Bibliotheek, Museum Plantin-Moretus en Snijders&Rockoxhuis. Naast de tentoonstelling zijn er ook nevenactiviteiten. Die belichten het thema op artistiek, wetenschappelijk, filosofisch en economisch vlak. Finis Terrae is een huzarenstukje.

Het samenbrengen van erfgoed, architectuur, oudere en recente kunst zorgt voor een boeiende combinatie. Jammer genoeg gebeurt dat niet vaker. Het leidt ons naar

plaatsen of toont zaken die we zelf misschien niet opzoeken maar die ons verrassen wanneer we ermee in contact komen. Finis Terrae toont verrassende dialogen tussen generaties en kunstwerken. Dat biedt een andere blik op kunst uit diverse periodes. Al eeuwenlang spreekt kunst aan door op een pakkende manier de wereld te verbeelden waarin we vertoeven. Dat gebeurt steeds met een eigentijdse blik. Het vanitasschilderij van Jan Van Imschoot sluit mooi aan bij dat genre uit de zeventiende eeuw in Snijders&Rockoxhuis. Details verraden toespelingen naar onze huidige maatschappij. De vanitasschilderijen van Sanam Khatibi zijn klein maar krachtig. De stillevens baden in het licht tegen een zwarte achtergrond.

Cindy Wright schildert een berg organisch afval en wijst op voedseltekort en -verspilling. De sculptuur van Berlinde De Bruyckere fascineert door de texturen en kleuren. Beide werken gaan een boeiende interactie aan met taferelen uit de zestiende en zeventiende eeuw over jacht en visvangst. Nicolás Lamas wijst op de evolutie van technologie in het overdragen van kennis. Vanuit de drukkerij van het Museum Plantin-Moretus en omringd door oude drukpersen, kijken we naar de letterkamer, waar kopieermachines dienen als sokkel voor bustes uit de oudheid. In een andere zaal komen de bronzen, geometrische vorm en kleitabletten van Louis De Cordier goed tot hun recht. De dialoog tussen de installatie van Elise Peroi en een zaal met wandtapijten is bijzonder sterk. Haar werk ademt de broosheid en schoonheid uit van het natuurlijke landschap dat ons omringt.

Confronterend

De werken in galerie Geukens & De Vil drukken ons met de neus op de feiten: hoe behandelen wij onze planeet? Het muurvullende werk van Joris Van de Moortel is meteen een stevige binnenkomer. Met veel symboliek en kunsthistorische verwijzingen, verbeeldt hij de Apocalyps. Hij baseert zich op de serie houtsneden over de Apocalyps van Albrecht Dürer, het maniërisme van El Greco en De dulle Griet van Bruegel. Er zijn verwijzingen naar tarotkaarten en foto's van zijn performances. En guerre avec la terre titelt het werk van Arpaïs Du Bois. Botsende vlakken in vuile kleuren symboliseren dat gevecht. Maarten Vanden Eynde maakt een koraalrif van een ton plastiek uit drie oceanen met één organisch element dat nog standhoudt. Els Dietvorst stelt uit drijfhout een boom samen, een krachtige sculptuur die wijst op de cyclus van leven en dood en de kwetsbaarheid van mens en natuur. In de Nottebohmzaal, het oudste deel van de erfgoedbibliotheek, spelen Gideon Kiefer en Jeffe De Brabandere knap in op de ruimte. Kiefer inspireert zich met zijn schilderijtjes eveneens op de houtsneden van Dürer en de klimaatproblematiek. Jeffe De Brabandere vertrekt van de vier ruiters in de bijbel die de ondergang van de wereld verkondigen.

Er zijn werken die een nieuwe betekenis krijgen door de dialoog met andere werken of de context van de tentoonstelling. Laure Prouvost toont een berg aarde met een bizarre, gehavende spade, wat in deze context doet denken aan restanten na vernietiging. Loïc Van Zeebroek schildert een landschap: gehuld in mist of vervuild door smog? Breathe is een video-installatie van Ana Torfs. We horen luid ademen en zien tekstfragmenten. Het zijn antwoorden van kinderen op vragen over wind en ademhaling, maar we denken al gauw aan luchtvervuiling of de covidpandemie. Aan de isolatie en eenzaamheid tijdens de pandemie is een ruimte gewijd met tekeningen en schilderijtjes van gevestigde namen. Luc Tuymans schildert een desolate theaterzaal en mensen in isolatie. De spanning tussen afstand en veiligheid zien we ook in een tekening van een Ruben Bellinkx. Francis Alÿs schildert een man met een mondmasker en Pélagie Gbaguidi borduurt een vrouw met mondmasker op een bijsluiter van medicatie. Veelzeggend is het schilderij Huispijn van Walter Swennen, dat een benauwde ruimte in een huis verbeeldt. Mensen zorgen slecht voor hun leefwereld en voor mekaar. Charles Degeyter maakt sarcofagen voor kleurrijke vogels. Het is luguber en zorgzaam tegelijkertijd. Jan Vanriet toont aangrijpende schilderijen. Het kan het huidige Oekraïne zijn, maar het is een greep uit een reeks over de belegering van Leningrad tijdens de Tweede Wereldoorlog. Oorlog is van alle tijden. Klimaat en oorlog doen mensen vluchten naar een betere wereld. Een utopie? De eerste druk Utopia van Thomas More is te bekijken in een zaal in Museum Plantin-Moretus. Philip Aguirre y Otegui raakt ons met veel gedragen en herstelde teenslippers die een pad door de ruimte vormen. Enkele zalen verder toont Bilal Bahir gevoelige schilderijen op oude boeken. Hij visualiseert utopia volgens de visie van Aboe Nasr Al-Farabi, een Afghaanse filosoof.

Overzicht

Verschillende kunstenaars kiezen voor escapisme of verlangen naar een paradijselijke wereld. Opmerkelijk is de Hortus Conclusus (besloten tuin) die landschapsarchitect Ronald van der Hilst in de tuin van de St. Joriskerk aanlegt. De tuin bevat referenties aan het aards paradijs en is een oase van rust, schoonheid en biodiversiteit. Het sublieme en de kracht van de natuur zien we in het dreigende en oneindige zeelandschap van Thierry De Cordier. Emmanuel Van der Auwera geeft een digitaal paradijs weer. Zijn video-installatie toont een verzameling beelden van het digitale platform virbela. In dit metaversum vonden avatars tijdens de Covidcrisis hun toevlucht voor meetings of sociaal contact.

Finis Terrae toont weinig hoop, maar duidt op de samenhang van wat er gaande is op onze planeet. Sofie Muller verbeeldt dat door paddenstoelen op oude topografische kaarten te schilderen. Daarmee verwijst ze naar het ondergrondse netwerk dat organismen op aarde verbindt. De installatie van Otobong Nkanga gaat over in verbinding blijven met de natuur. We zien een tapijt, stenen, etherische oliën en kruiden met een helende kracht, waarbij een touw de verbinding vormt. Connecties vormen, vinden we ook in het samenbrengen van al die kunstenaars, kunstwerken en locaties. Ook de samenwerkingen tussen erfgoedplaatsen en de dialogen op de locaties heffen grenzen op. De thema's die in Finis Terrae aan bod komen, tonen hoe het ene het andere uitlokt en in stand houdt. Goede kunst creëert openheid en maakt ons bewust van hoe we denken en handelen. Ons begrensd en partieel denken vormt geen probleem. Het is noodzakelijk om het geheel niet uit het oog te verliezen. Alles staat met elkaar in verbinding. ■

Herbestemmingsproject The Dome krijgt groen licht van Brussel

Het langverwachte herbestemmingsproject The Dome, op de hoek van het Beursplein en de Anspachlaan in Brussel, krijgt groen licht. The Dome – de naam die het project meekreeg – is een ontwerp van het architectenbureau Coussée Goris Huyghe, en wordt een multifunctioneel gebouw van 21.000 m² met retail, restaurants, kantoren en woningen.

Het ontwerp wordt gekenmerkt door haar architecturale uitstraling en respect voor de historiek van het gebouw en de omgeving. Ook de integratie in de omliggende publieke ruimte en de verschillende stedelijke functies die er een plaats krijgen, zijn bepalend in het project. De renovatie van dit iconische gebouw in het hart van de stad, zal een mijlpaal zijn in de revitalisatie van het Brusselse stadscentrum.

The Dome, verwijzend naar de indrukwekkende koperen dakkoepel die op het Beursplein uitgeeft, kreeg bij de bouw in de jaren 1870 de naam 'Les Grands Magasins de la Bourse' en huisvestte het eerste grootwarenhuis van België. In 1948 liep het gebouw zware schade op bij een brand en in 1970 werd het gebouw omgevormd tot een winkel- en kantoorgebouw en kreeg het de naam 'Bourse Center' mee. Onder andere de kantoren van Actiris werden er tot voor enkele jaren geleden ondergebracht.

"De beslissing om de centrale lanen kwalitatief heraan te leggen en terug te geven aan de mensen was één van de beste beslissingen die we in Brussel maakten de afgelopen decennia. Het effect hiervan zien we nu ook in de ruimere omgeving. Tal van gebouwen worden grondig gerenoveerd en brengen zo een nieuwe dynamiek in het stadscentrum, denk maar aan het Beursgebouw, de Multitoren, le Grand Café en nu ook The Dome. We brengen de grootsheid van de centrumlanen van weleer terug," - Pascal Smet, Brussels Staatssecretaris voor Stedenbouw en Erfgoed

Het Brussels Gewest verkocht het gebouw in 2018 met als doel de ziel van het gebouw terug te brengen en het gebouw een multifunctionele invulling te geven. MSI, de Brusselse Maatschappij voor Stedelijke Inrichting, lanceerde een oproep voor de verkoop met voorwaarden waaraan de toekomstige ontwikkeling van het gebouw moest voldoen. Zestien ontwikkelaars stelden zich hiervoor kandidaat. Na een selectieprocedure waarbij urban.brussels, de Brusselse bouwmeester, de Stad Brussel en MSI betrokken waren, werd het voorgestelde revalorisatieproject van VDD Project Development en Vervoordt r.e. geselecteerd omwille van de sterke visie over een kwalitatieve en duurzame toekomst voor het historische gebouw.

Het gerenommeerde architectenbureau Coussée Goris Huyghe is gekend van o.a. de stadsbibliotheek 'De Krook' in Gent, het bezoekerscentrum van 'Het Zwin' in Knokke-Heist en de pakhuizen van de site 'Kanaal' in Wijnegem. Het team herinterpreteert met het project de Haussmanniaanse architectuur, kenmerkend voor de Centrale Lanen en geeft het gebouw opnieuw een sterke architecturale identiteit. Hierbij worden de verticale gevelelementen geaccentueerd, het mansardedak wordt vervangen door strak vormgegeven dakkapellen, onder de dakrand worden balkons geïntroduceerd, de luifel wordt krachtig vormgegeven en de historisch waardevolle elementen, zoals de koepel, worden opnieuw in de verf gezet.

Een commerciële sokkel met internationaal karakter

De sokkel van het gebouw zal zich maximaal openstellen en de interactie aangaan met de omliggende publieke ruimte, geïnspireerd op de oorspronkelijke functie van 'Les Grands Magasins de la Bourse'. De stad zal als het ware in het gebouw worden getrokken.

Het Italiaanse EATALY zal haar langverwachte intrede doen op de Belgische markt. Het concept strekt zich uit over het gelijkvloers op de hoek van het Beursplein, de Anspachlaan en de P. Devauxstraat, en de volledige eerste verdieping, voor in totaal 3.500 m2. In dit culinaire walhalla kunnen liefhebbers van Italiaanse voeding naar hartenlust genieten van het foodcourt-concept met restaurants, cafés, een Italiaanse verssupermarkt en een opleidingscentrum. Johan Vandendriessche, managing partner van VDD Project Development, sloot hiervoor een exclusieve joint venture af met EATALY. Een explosieve expansie bracht de keten al naar wereldsteden als New York, Los Angeles, Sao Paolo, Seoul, München, Stockholm, Parijs, London, … en nu is Brussel aan de beurt.

Delhaize zal zich op de hoek van de Anspachlaan en de Kiekenmarkt vestigen, met op het gelijkvloers een nieuw stedelijk concept en een klassieke supermarkt in de kelderverdieping, voor in totaal 2.200 m2.

Werken en wonen in de stad van morgen

Op de tweede, derde en vierde verdieping worden 7.500 m2 state-of-the-art kantoren voorzien, die verbonden worden met een imposant, glazen atrium in het hart van het gebouw en een daktuin.

Op de vijfde tot achtste verdieping komen 55 huurappartementen, tussen 38 m2 en 105 m2, volgens het co-living-concept. Dat zijn slimme, compacte appartementen met een aantrekkelijk voorzieningenniveau en diverse gemeenschappelijke ruimtes zoals ontspanningsruimtes, dakterrassen en -tuinen. Door de stijgende vastgoedprijzen en de demografische ontwikkeling biedt het team hiermee een antwoord op de steeds groeiende vraag om betaalbaar, duurzaam én efficiënt te wonen.

The Dome is ook een voorbeeldproject op gebied van duurzaamheid en ecologie. Naast circulair bouwen wordt ten volle gekozen voor diverse moderne en duurzame technieken zoals zonnepanelen, warmtepompen en maximale terugwinning van de geproduceerde warmte en koeling om het verbruik tot een absoluut minimum te beperken. Op het vlak van mobiliteit wordt tenslotte voluit ingezet op zacht verkeer, met 144 parkeerplaatsen voor (cargo)fietsen en slechts 5 parkings voor elektrische deelwagens. Het project beoogt een BREEAM Excellent certificaat en lost de ambities van het Brussels Gewest om kwalitatieve, multifunctionele en toekomstgerichte gebouwen te voorzien helemaal in.

De werkzaamheden zullen starten in het eerste kwartaal van 2023 en zouden twee tot drie jaar duren. ■

Een groene rand langs de dokken

Het nieuwe ziekenhuis ZNA Cadix tussen de Kempenstraat en de Noorderlaan, dat de voormalige Antwerpse OCMW-ziekenhuizen groepeert onder één dak, vormt het scharnierpunt tussen het stadscentrum, Park Spoor Noord en de haven.

Het openbaar domein tussen het ziekenhuis en de dokranden kreeg een verkeersluwe inrichting met nieuwe fietsverbindingen en een nieuwe tram- en bushalte, en er kwam heel wat groen

Voor de fietsers werd een dubbelrichtingsfietspad op de Kempenstraat en een nieuwe fietstunnel onder het Hardenvoortviaduct gerealiseerd. De fietstunnel is een handige, nieuwe verbinding met Park Spoor Noord, de AP Hogeschool-campus en het ziekenhuis. De toegankelijkheid voor auto's werd beperkt. Er is geen parkeermogelijkheid meer bovengronds, en de rijweg dient enkel als in- en uitrit voor de ondergrondse parking, de hulpdiensten en leveranciers. De voormalige Kempenstraat werd vervangen door een trambedding met een halte voor de hoofdingang en door een fietssnelweg. Het gemotoriseerde verkeer wordt naar de ondergrondse parkeergarage geleid.

Groenzones

Behalve de noodzakelijke verhardingen in functie van de bereikbaarheid en de veiligheid wordt het bijna drie hectare groot publiek plein tussen het Kempisch dok en het Asiadok zo groen mogelijk ingericht. Passanten wandelen voortaan over een wandelboulevard (450 m lang) met zitbanken langsheen de dokrand. Er werden ook een vijftigtal bomen geplant. De zone tussen het pad en de dokrand werd aangelegd met kasseien met grasvoegen voor de waterdoorlatendheid.

Aansluitend op de beeldkwaliteit van het Eilandje werd op de ondergrondse parking een prairietuin van 5000 m² ingericht. De vormgeving van de beplanting is gebaseerd op een portret van een kind. Dit 'verborgen portret' - dat zichtbaar zal worden wanneer de planten gegroeid zijn - is een knipoog naar de mozaïek Dead Skull aan het MAS. In totaal werden er bijna 38.000 vaste planten, 37.000 bloembollen en 26 heesters aangeplant. Het groendak dient ook als buffer voor het hemelwater dat op de ondergrondse bouwlaag valt. Het overtollige hemelwater dat zo wordt opgevangen, wordt naar 6 ondergrondse betonnen putten geleid, die ongeveer 100 m³ aan water kunnen bufferen. Vanuit die putten wordt het groendak besproeid. De tuin tussen ZNA en de dokken is de perfecte ontspanningsmogelijkheid voor patiënten, hun bezoekers en het personeel. De rijke beplanting heeft voor elk seizoen verrassingen.

De zone tussen ZNA en Park Spoor Noord wordt ingericht met extensieve bloemenweiden, inheemse bomenrasters en wadi's voor de waterberging. Deze inrichtingselementen beogen een parksfeer waarmee de buitenaanleg van het ziekenhuiscomplex maximaal aansluit op zijn omgeving.

AG VESPA coördineert de ontwikkeling, de stad Antwerpen legde het openbaar domein aan rond de Kempenstraat.

Het ontwerp van het openbaar domein is van OMGEVING en VK Engineering. De aanleg gebeurde door Aertssen Infra. ■

Advertorial

Schuifdeurkommen

Puristisch design en doordachte functie

Open voor nieuwe ruimteconcepten. De schuifdeurkommen van FSB springen in het oog – en zijn een belevenis voor de bedienende hand. Een grote keuze aan ronde en hoekige designs gaat gepaard met een waaier aan individuele kleurencombinaties. Het innovatieve bedieningsconcept verbindt de functies van het vergrendelen, openen en schuiven in één element.

Tegenwoordig beleeft de schuifdeur een echte renaissance. In het segment van de duurdere woningbouw staan ze voor luxueus minimalisme en een ruim woongevoel. Want steeds krapper wordende woonruimte in stedelijke arrondissementen gaat gepaard met de tendens van krimpende woonoppervlakten. De bijzondere oppervlakte-efficiëntie van schuifdeuren komt echter in gelijke mate ook kleinere woningen ten goede.

FSB heeft een familie schuifdeurkommen ontwikkeld die overtuigt qua design en functie. Ze is geschikt voor enkele en dubbele schuifdeuren. De modellen zijn gebaseerd op hoekige en ronde basisvormen en zijn zowel als afsluitbare als niet-afsluitbare varianten verkrijgbaar. Nieuw in deze reeks is de versie met BB-uitsparing en ook de WC-versie met noodontgrendeling.

Veelvoud in vorm en kleur

Constructief bestaat de schuifdeurkom uit een in het deurblad geïntegreerde schaal, een beweegbaar en een gefixeerd greepelement en een aan de voorkant van de greep geïntegreerd afsluitplaatje. Deze drie componenten kunnen in verschillende materiaal- en kleurencombinaties worden samengesteld. Op deze manier lukt de afstemming op elk interieurconcept en elke smaak: de schuifdeurkom kan een stijlvol accent plaatsen of zich minimalistisch en onopvallend in de deur integreren.

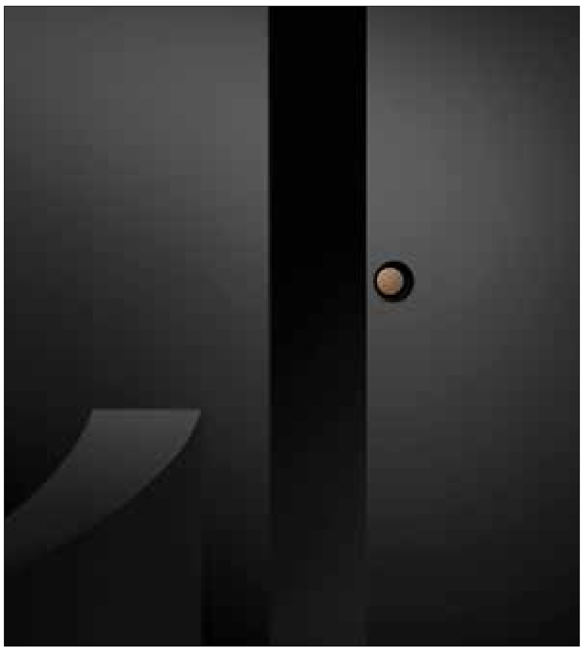

Montage in een handomdraai

De montage van de schuifdeurkommen verloopt erg makkelijk. Een passend freessjabloon kan bijkomend bij FSB worden besteld. Vervolgens worden de kommen met behulp van de klipfunctie in de uitfre-zing gefixeerd – zonder boren of lijmen.

www.fsb.de/nl/producten
werner.van.alstein@fsb.be

FSB

"Archeologie van de toekomst"

CIVA en Fondation Thalie slaan de handen ineen in het kader van de tentoonstelling Warché die tot 10 december bij Fondation Thalie te zien is.

Lina Ghotmeh haar werk bevindt zich op het kruispunt tussen kunst, architectuur en design. Haar ontwerpen zijn geïnspireerd op haar eigen ervaringen in Beiroet - een gebied met veel onrust - en worden ontwikkeld vanuit een soort "Archeologie van de toekomst", waarbij elk project tot stand komt in volledige symbiose met de natuur en na grondig historisch en materieel gevoelig onderzoek.

Lina Ghotmeh (°1980) werkte met Jean Nouvel en Norman Foster voor ze haar eigen bureau opende naar aanleiding van de constructie van Nationaal Museum van Estland. In haar projecten hecht ze veel belang aan de connectie met het publiek en met de omgeving van het gebouw.

Het museum, gelegen op een terrein met een militair verleden dat gevoelig ligt, gaat mooi op in het omringende landschap. Het indrukwekkende dak, in het verlengde van de startbaan, maakt zich geleidelijk los van de grond en symboliseert de vlucht vooruit van het land, als een vliegtuig op weg naar het oneindige. Het nodigt de bezoeker uit om binnen te treden in het landschap en in het hart van het museum. Het geheel oogt als een zwevende stad. De gedematerialiseerde wanden bestaan uit driedubbele glazen sluiers die dienen als klimaatregeling, ze zijn tegelijk transparant en reflecterend. Het museum is een lumineus en open huis dat een ode brengt aan de rijkdom van de nationale geschiedenis, ook al was die pijnlijk.

De glazen sluiers zijn versierd met een zeefdruk waarvan het motief de symbolen van de regio weergeeft: vlokken en korenbloemen gereproduceerd met pixels. In de winter maakt een ijslaag er een betoverend geheel van.

Future-proof productie-atelier voor Hermès

De Frans-Libanese architect ontwierp het atelier voor met Hermès' milieudoelstellingen in het achterhoofd. Op het terrein zal meer energie worden opgewekt dan worden verbruikt. Het zaagtanddak zorgt voor veel lichtinval. In het ontwerp voor de tuinen, ingericht door de Belgische tuinarchitect Erik Dhont, is rekening gehouden met het behoud van biodiversiteit en zijn geavanceerde wateropvang- en drainagetechnieken geïntegreerd.

Stone Garden

Een voorbeeld van een nieuw samen-woonvorm. Na de enorme explosie in Beirut, Libanon, en op een mijl afstand van de explosie is onlangs het gebouw 'Stone Garden' gerealiseerd. Het is ontworpen als een vernieuwde vorm van wonen in stedelijke gebieden.

Het is een gebouw met veel open ruimten en zet ons leven en al het leven centraal, ook in de verwerking van de geschiedenis. Het gebouw is meer op delen gericht dan op bezitten of consumeren. Op het meer ontmoeten van elkaar en om de natuur in huis te halen. ■

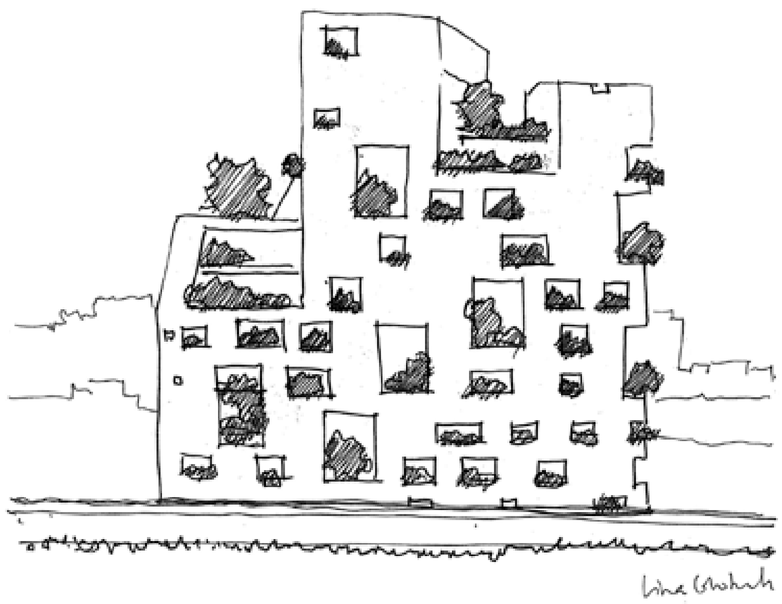

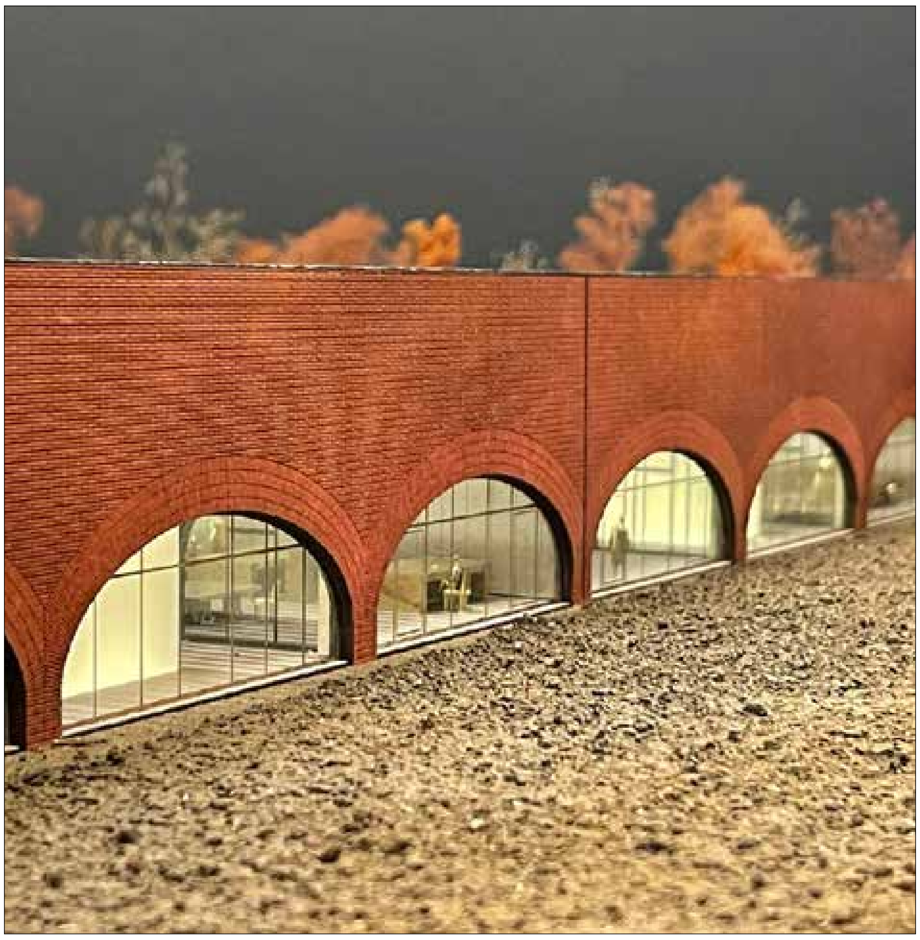

Stelling nemen

interview

Lina Ghotmeh is architecte en de vrouw achter Lina Ghotmeh Architecture, een internationaal architecturenbureau met uitvalsbasis in Parijs.

Lina Ghotmeh bevindt zich met haar vernieuwende werk zowel op verschillende vlakken als in uiteenlopende omgevingen — van het ontwerpen van voorwerpen tot museumarchitectuur, zowel in Frankrijk als in Japan. Elk project is als het ware een archeologie van de toekomst en spruit voort uit dialogen die zintuigen en herinneringen prikkelen, één met de natuur, het resultaat van een zintuiglijke zoektocht.

Als ontwerpster van het Estse Nationaal Museum (Grote Prijs Afex 2016, genomineerd voor de Prijs Mies Van Der Rohe 2017) realiseerde Lina Ghotmeh ook 'Des Grands Verres', het restaurant van het Paleis in Tokio. Andere realisaties zijn haar torenproject 'Stone Garden', pure stedelijke beeldhouwkunst in Beiroet, en 'Réalimenter Masséna', een innovatieve houten toren in Parijs. In 2018 ontving ze de Europese Prijs 40/40, in 2016 de Prix DEJEAN van de Académie Française, van het Franse Ministerie van Cultuur kreeg ze de Prix AJAP en nog in 2018 ontving ze de Prix 2A Awards in Barcelona. In Nice werd ze dan weer laureate voor het ontwerp en de uitvoering van het îlot 3.2., een project van om en bij de 20.000 m² op een 'strategische en symbolische' ligging.

Lina Ghotmeh doceert aan de architectuurschool in Yale en aan de universiteit van Toronto. Ze is medevoorzitster van het wetenschappelijk netwerk voor architectuur in extreme klimaten en lid van de jury voor de Prijs Aga Khan voor architectuur.

Waarom architectuur meer dan een andere discipline?

Omdat het mij boeit. Ik ben opgegroeid in Beiroet, een stad die geleden heeft en waar de sporen van het geweld nog overal in de stad zichtbaar zijn. Architectuur, en zelfs de afbraak ervan, is iets waarmee ik ben opgegroeid. Zo rijst de vraag over onze bebouwde omgeving. Welke rol speelt ze? Waarom bouwen we onze samenleving en breken we ze soms weer af?

Dat alles heeft me zin doen krijgen in architectuur, plekken bouwen om te wonen, om samen te zijn, om te experimenteren in en met de omgeving. Het is een vak dat je verplicht om nieuwsgierig te zijn, over verschillende disciplines heen, om verder te kijken dan het gewone professionele domein. Architectuur voedt zich met verschillende soorten kennis, zowel politiek, sociologisch, antropologisch als wetenschappelijk. Ze gaat puur over de aard van de materialen waarmee we werken en is de uitdrukking bij uitstek van de tijd waarin we leven.

Is ze ook een politieke daad?

Architectuur beoefenen is een politieke daad stellen en gaat zelfs veel verder dan politiek. Architectuur is altijd een politiek product geweest in die zin dat ze de politieke dynamieken van een zeker tijdsgewricht uitdrukt. Ik heb het hier niet alleen over de regering an sich, maar over alle vormen van macht, ook maatschappelijke machten, die onze systemen uitmaken. In zekere zin is architectuur het product van het systeem, maar kan ook een vorm van kritiek zijn op datzelfde systeem. Ze neemt stelling. Je kunt alternatieven bieden. Als je denkt aan duurzame architectuur, nog voor er sprake is van globaal bewustzijn, dan stel je een politieke daad. Ik zie het als een relationele benadering via omgeving en aan de hand van een context.

Loopt die politiek door in een erkenning van de plaats van vrouwen in de architectuur?

Ik voel me niet op mijn gemak met een dergelijke opdeling. In feite ligt de vraag zelfs niet daar, in de opdeling in geslachten. Het is veeleer een kwestie van diversiteit. Hoe kan onze bebouwde omgeving de diversiteit van vandaag weerspiegelen, drukt ze voldoende de diversiteit uit, diversiteit in geslachten, in afkomst, in culturen? Volgens mij hebben we modellen die eerder dominant zijn in hun

manier van bouwen en wonen in een stad. Als architecte ga ik op zoek naar die diversiteit. Daar ben ik heel gevoelig voor en ik wil, soms heel instinctief, die verhouding voelen die ik als individu heb met de omgeving waarin ik woon. Op dit ogenblik identificeer ik me niet echt met alle manieren waarop we stad maken en in de stad wonen. Dat verklaart de zoektocht naar alternatieve systemen, een manier om duurzamer te ontwerpen, meer één met de natuur, menselijker.

Een gesprek met Nicolas Houyoux ■

Hoe staat het met de wijkverbeteringscontracten?

Eind vorig jaar kende de Vlaamse regering subsidies toe aan 11 steden en gemeenten om daarmee wijken met een concentratie van meerdere problematieken - energie, veiligheid, huisvesting, sociale samenhang, economie, mobiliteit, ... - een boost te geven. Kern van de zaak is dat de lokale besturen een vernieuwende insteek vinden om met deze veelheid aan kwesties aan de slag te gaan.

Verschillende van die kwesties komen in meerdere wijken aan bod en daarom is kennisdeling – tussen de deelnemende steden en gemeenten, maar ook verder – zo'n belangrijk aandachtspunt. In totaal voorziet minister Somers 7,6 miljoen euro voor de realisatie van de wijkverbeteringscontracten. Intussen zijn de steden en gemeenten bijna een jaar bezig. Maar waar gaan die wijkverbeteringscontracten nu precies over?

In de tuinwijk Beringen Mijn gaat Beringen volop voor het aanpakken van de woonkwaliteit – in een wijk met veel erfgoed – in combinatie met het stimuleren van ondernemerschap in de wijk, en dat gekoppeld aan een intensief participatietraject. Centraal staat het verhogen van de kwaliteit van huurwoningen, waarbij in samenspraak met de bevoegde Vlaamse overheid tal van opties worden bestudeerd (bv woningadviesonderzoek, regelluw kader rond versnelde toegang tot sociale huisvesting,...) . Ook dat is namelijk een kenmerk van de wijkverbeteringscontracten: lokale en Vlaamse actoren gaan samen engagementen aan om pijnpunten in wijken op te lossen door samen ruimte te creëren voor nieuwe paden en experimenteerruimte. Naast de verbetering van de woonkwaliteit wil de stad ook een werkplek ontwikkelen voor talentvolle ondernemende bewoners waar ze (ondersteund) experimenteren richting ondernemerschap.

Het stimuleren van lokaal ondernemerschap, als motor voor emancipatie, staat ook hoog op de agenda van de stad Vilvoorde. De wijk Centrum kent veel uitdagingen op vlak van leegstand in winkelstraten, een problematiek gekend in alle Vlaamse steden. Vilvoorde concentreert zich daarbij op het aanboren van het aanwezige talent, via een versterking van de starterswerking. Aandacht voor diversiteit is daarbij een basisvoorwaarde. Daarnaast gaat er aandacht naar het dynamisch houden van het kernwinkelgebied. Het doorbreken van een negatieve spiraal van verloedering van panden via het proactief benaderen en begeleiden van eigenaars is een derde werklijn. Om ondernemerschap in het kernwinkelgebied ten volle te faciliteren wordt een tijdelijk (2022 – 2025) gedoogbeleid toegestaan: de functie van een gebouw kan vrij gewijzigd worden, zolang het een wijziging van of naar horeca, handel, dienstverlening of gemeenschapsvoorziening betreft.

Het verbeteren van de woonkwaliteit staat dan weer centraal in de wijkverbeteringscontracten van bijvoorbeeld Mechelen en Denderleeuw. In de wijk Arsenaal wil Mechelen drie essentiële problemen aanpakken: de slechte woonkwaliteit dus, maar ook het gebrek aan sociale cohesie en onveiligheid. Een wijkjurist zal huurders en eigenaars ondersteunen bij renovatieprojecten, sluitende procedures tegen leegstand ontwikkelen en mogelijke innoverende maatregelen bedenken binnen een regelluwe beleidsruimte. Een sociale cohesiecoach helpt bewoners dan weer zichtbare quick wins te realiseren (bv. ontharding, vergroening via tegeltuintjes, kunst in het straatbeeld,...). Tot slot biedt de stad laaggeschoolde maatschappelijk kwetsbare jongeren met weinig toekomstperspectieven een job als preventiewerker/toezichthouder (geïnspireerd op het Open Hiring-model).

In de wijk Leeuwbrug, nabij het station, wil Denderleeuw de buurtcohesie versterken door de kwaliteit van de woningen te verbeteren en de openbare ruimte aan te pakken. De gemeente wil met het wijkverbeteringscontract de bewoners begeleiden bij het renoveren en samenleven in Leeuwbrug om zo veel mogelijk woningen betaalbaar en efficiënt te renoveren alsook de wijk te doen groeien naar een betrokken wijk met buurtsolidariteit. De gemeente denkt hierbij aan de omvorming van het energiepremie-reglement, maar ook aan een extra buurtopbouwwerker (en de nodige infrastructuur voor de opbouwwerker en publieke infrastructuur. Wonen Vlaanderen en VEKA (Vlaams Energie- en Klimaatagentschap) zullen zeker betrokken worden in het om het project nog sterker te maken. Gegeven het belang van dergelijke wijkrenovatie is het belangrijk om geleerde lessen goed te capteren om ze te kunnen uitdragen over heel Vlaanderen.

De stad Brugge trekt het in haar wijk Zeebrugge nog verder open. De stad beoogt een versnelde en zichtbare opwaardering van deze havenbuurt via een gans pakket aan maatregelen. De stad wil het vertrouwen van burgers terugwinnen en zet actief in op verbinding via vijf grote lijnen. Een toegankelijke en inclusieve dienstverlening is er één van, maar denk ook aan duurzame en veilige wijkmobiliteit, een verbindende wijkinfrastructuur, de organisatie en ondersteuning van verbindende activiteiten en het verbinden van Zeebrugge met de klimaattoekomst via de oprichting van een lokale energiegemeenschap en klimaatwijk. De stad betrekt hierbij alle groepen in de wijk – buurtbewoners, jongeren, havenarbeiders, ondernemers, militairen,...).

Ook voor de stad Dendermonde is verbinding het sleutelwoord. Dendermonde ziet in de wijk Bijloke daarbij een cruciale rol weggelegd voor buurtsport als verbindende participatietool. Met het wijkverbeteringscontract zet de stad Dendermonde in op community building en het ombuigen van de bestaande negatieve perceptie die ontstaan is. Een buurtsportmedewerker is een sleutelfiguur binnen een heel crossfunctioneel team dat outreachend de jongerendoelgroep wil bereiken. Daarbij maakt men ook participatief en innovatief gebruik van de Hoplr-app. Het voorzien van uitdagende indoor en outdoor ontmoetingsplekken via een burgerbudget, de inrichting van een buurtpunt en een versterking van een digitaal buurtnetwerk moeten zo bijdragen tot het empoweren van de jongeren in de buurt.

Onderwerp van het wijkverbindingscontract in Hasselt is het verbeteren van de levenskwaliteit van de dak- en thuisloze inwoners van de wijk Oude Statie-Runkst in combinatie met de handhaving van een sociale en veilige buurt. De nieuwe locatie voor de dak- en thuislozenopvang (nu Cafe Anoniem) ligt wat verscholen in een hoek in de wijk. Het project is vernieuwend in die zin dat een bijzondere groep van bezoekers op korte termijn – de start van de dak- en thuislozenwerking Oude Statie is voorzien in 2024 - deel zal uitmaken van deze wijk. De manier waarop deze groep zich integreert in het wijkweefsel en hoe bestaande wijkbewoners met deze nieuwe bewoners omgaan, zijn de grote uitdagingen voor dit wijkcontract. In die zin is dit project een interessante case voor gemeenten die te maken hebben met projecten met een hoog NIMBY (Not In My Backyard-gehalte).

Geïntegreerde buurtprogramma's vinden we ook in Oostende en Sint-Niklaas. De uitdagingen in de Oostendse Westerkwartier zijn talrijk. Er ontbreekt evenwel een structurele wijkregie die alle actoren en hun werkingen op elkaar afstemt. Onder de noemer Zorgzame buurt Westerkwartier zet de stad een structurele programmawerking op vanuit de werking van de stadsmariniers en wijkopbouwwerkers, waarbij sociale, verbindende aspecten worden gekoppeld aan technische en ruimtelijke ingrepen. Op het programma staan onder meer een "parelsnoer" als een lint van zachte mobiliteit, een performantere dienstverlening, acties om de leerachterstand in te dammen, maatregelen op vlak van klimaatadaptatie, het stimuleren van ontmoeting, energetische buurtrenovatie, de ontwikkeling van nieuwe woonconcepten,.......

Sint-Niklaas gaat in de Kroonmolenwijk (dichtbij het station, waar ook het bouwmaterialenbedrijf SVK gevestigd is) voor een bottom up-uitbouw van een transversale wijkwerking in functie van gemeenschappelijke doelstellingen. Welke die doelstellingen zijn en hoe dit vertaald kan worden in de werking en de ruimte is het onderwerp van een ambitieus participatieproces. Belangrijkste vernieuwende elementen zijn de inzet van een wijkregisseur en de implementatie van het model Nieuwe autoriteit (NA), waarbij elke betrokken partner ageert vanuit zijn kracht, maar met een gemeenschappelijke visie. Het proces wil vertrekken van wat er leeft in de wijk en het versterken van het – nu versplinterde – wijknetwerk om de leefbaarheid in de wijk structureel te verbeteren. Een belangrijke vraag hierbij is zeker de relatie tot SVK en de mogelijkheden die de gedeeltelijke verhuis van het bedrijf zal bieden. Hiervoor is overigens ook een conceptsubsidie lopende.

Tot slot zijn er nog Genk en Gent. Hun wijkverbeteringscontracten richten zich allebei in sterke mate op een eenzelfde, specifieke doelgroep, met name bewoners van Bulgaarse afkomst. Gent besteedt dan nog eens extra aandacht aan Bulgaarse jongeren, omdat zij met specifieke kwetsbaarheden (geen binding met onderwijs of arbeidsmarkt) worden geconfronteerd. Op de grens tussen de wijken Rabot-Blaisantvest en Sluizeken-Tolhuis-Ham gaat Gent voor het verbeteren van de samenhang in de wijken en het herstel van het vertrouwen via een wijkgerichte en participatieve werking. In de eerste plaats wil Gent de nodige rust inbouwen voor de doelgroep in kwestie om vandaaruit participatief met hen aan de slag te kunnen gaan en hen te 'activeren'.

Een ietwat gelijkaardige problematiek vinden we in Genk, waar de instroom van vooral Turks-Bulgaarse arbeidsmigranten een zekere druk legt op de wijk Waterschei. Genk wil er een gecoördineerde samenwerking uitbouwen op het snijpunt van veiligheid, wonen, welzijn en sociale cohesie. Een aantal wijkproblematieken overstijgen de capaciteit van het lokaal bestuur, zoals een slechte arbeids- en woonsituatie gekoppeld aan malafide huiseigenaars en werkgevers. En er speelt ook een inburgeringsaspect: slechts een beperkt deel van de Bulgaarse doelgroep neemt deel aan de programma's voor inburgering. Anderzijds loopt het samenleven in de wijk vrij moeilijk: een beperkte kennis van de taal en de dagdagelijkse samenlevingsvormen hebben hier zeker een aandeel in.

Tot eind 2025 krijgen deze 11 lokale besturen de ruimte, de middelen en de begeleiding om aan de slag te gaan met hun wijkprogramma's. ■

Architect Hilde Carens, Projectleider Duurzame Bouwmaterialen Colruyt Group Technics, paste ClickBrick Pure toe in een nieuwe supermarkt in Zoersel.

Aannemer Andy Beckers, Projectleider Bouwonderneming Jehoul

ClickBrick Pure: handvormvariant voor circulair droogstapelsysteem

Met de introductie van ClickBrick tilde Wienerberger zijn keramische gevelstenen naar een hoger circulair niveau. Vandaag wordt daar een esthetische dimensie aan toegevoegd: Clickbrick Pure biedt een handvormvariant op de bestaande strengperssteen ClickBrick Cube. De nieuwe versie heeft de typische grillige, karaktervolle textuur van een handvormgevelsteen.

De lancering van ClickBrick Pure is een logische stap in het uitbouwen van het circulair droogstapelsysteem. Bovendien was de markt zelf ook vragende partij voor een handvormvariant om het meer traditionele gevelbeeld van klassiek metselwerk te benaderen. Dat maakt het systeem toegankelijker voor een ruimer toepassingsgebied. Los van het esthetische verschil ten opzichte van ClickBrick Cube is er geen verschil met de nieuwkomer. ***"Ook de handvormgevelstenen in het droogstapelsysteem zijn vlak geslepen en voorzien van groeven. Met behulp van RVS-clips worden de gevelstenen via de groeven aan elkaar gekoppeld."***

Begeleiding van voorbereiding tot werf

Het ontwerpen met ClickBrick Pure is sterk vergelijkbaar met het traditionele ontwerpproces. De handvormvariant van het droogstapelsysteem is 210 mm lang en na kalibratie 62,5 mm hoog, geschikt voor een vrij metselverband en beschikbaar in zeven kleuren. Dankzij de schijnvoegen ontstaat een vertrouwd, traditioneel bakstenen gevelbeeld.

Voor de aannemer maakt ClickBrick een wereld van verschil. Het is de eerste keer misschien wel wat wennen om zonder mortelspecie of lijm te werken, maar het systeem biedt een rendementsvoordeel ten opzichte van traditioneel metselen. Verder laat het toe te werken bij koud of heet weer, terwijl dat met lijm of mortel niet mogelijk is, is er geen werfafval en moeten er geen materialen meer gekuist worden.

Bovendien begeleidt Wienerberger de aannemer van bij de projectvoorbereiding. Ze becijferen welke stenen in welke aantallen nodig zijn, zo vermijden ze grote overschotten. Verder maken ze plaatsingsplannen en geven dilatatie-advies. Vervolgens worden de palletten in de fabrieken van Wienerberger voorbereid. De aannemer moet op de werf enkel nog de gevelstenen van de pallet nemen en volgens het plan stapelen. Mengen is niet meer nodig. Indien gewenst, begeleidt Wienerberger de aannemer ook bij de opstart van een nieuwe werf.

Positieve ervaring

Colruyt Group bijt de spits af in het toepassen van ClickBrick Pure in België. Architect Hilde Carens, Projectleider Duurzame Bouwmaterialen Colruyt Group Technics, verwerkte de Menton-variant in een nieuwe supermarkt in Zoersel. ***"ClickBrick Pure sluit mooi aan bij het klassieke metselwerk dat we in ons straatbeeld kennen. Bovendien kan het in wildverband geplaatst worden, wat het ontwerpen van de gevels vereenvoudigt."*** De eerste bevindingen van Colruyt Group zijn alvast positief: ***"Het droge systeem laat toe weersonafhankelijk te werken zonder het aanmaken van mortel of het wachten tot de mortel voldoende uitgehard is."***

Bouwonderneming Jehoul kreeg het vertrouwen van Colruyt Group om de nieuwe supermarkt in Zoersel te bouwen. Projectleider Andy Deckers mocht zo als eerste in ons land met ClickBrick Pure aan de slag. Hij zette verschillende ploegen in om de klus in 3 weken te klaren, in augustus tijdens de warmste periode van het jaar nota bene. ***"Wienerberger heeft ons goed begeleid, van voorbereiding tot en met de werfopstart. Vervolgens hebben we onze tijd genomen om het droogstapelsysteem verzorgd uit te voeren. Achteraf gezien zijn we zeer tevreden over het resultaat en het systeem. Het grootste pluspunt is dat je in de meest ideale omstandigheden kunt werken: weersonafhankelijk en zonder werfafval."***

Dit jaar starten nog twee andere pilootprojecten met ClickBrick Pure: een eengezinswoning met geïntegreerde zorgwoning in Gent en een nieuw universiteitsgebouw voor de KU Leuven.

Meer over ClickBrick

www.wienerberger.be/Gevel/systemen/clickbrick

Wienerberger

Multifunctioneel gebouw voor biotech bedrijven

Het fraai vormgegeven ‘Lighthouse’ is door Gensler ontworpen voor een groep biotechbedrijven in South San Francisco. Het omvat voorzieningen die de bedrijven met elkaar kunnen delen waaronder een café- en eetruimte, een lounge, een vergadercentrum, een fitnesscentrum en privékantoren.

Duurzaamheid was een drijvende factor achter de algehele ontwikkeling en een belangrijke reden om voor massief hout als bouwmateriaal te kiezen. Daarnaast speelt het gebruik van hout een rol wanneer het gaat om het creëren van een warme sfeer.

In het Lighthouse zijn vele Cross-laminated Timber (CLT) panelen te vinden die worden ondersteund door een complex ogend maar elegant gelamineerd framesysteem. De vormgeving van deze structuur is dermate fraai, dat hij tevens dient als afwerking.

Omdat de architect het materiaal in zijn puurste vorm wilden weergeven, is specifiek aandacht besteed aan het zoveel mogelijk verbergen van verbindingen en andere noodzakelijke voorzieningen. Hiermee kan de visuele aandacht zich puur op het hout richten.

De massieve houten constructie heeft dubbele uitkragende overhangen van 20 voet. Hiermee zijn buiten zitplaatsen gecreëerd terwijl de elementen tevens bescherming bieden tegen de zon waarmee ze een bijdrage leveren aan het verminderen van het energieverbruik. ■

Opgaan in het landschap

De Nelson Mandelabrug in Lelystad (NL) is een 240 meter lange fietsvoetgangersbrug tussen de Landstrekenwijk en het Campusgebied met middelbare school Porteum. Verkeer kan zo eenvoudig de Middendreef oversteken en zich bewegen van west naar oost Lelystad (en andersom).

Het bouwteam voor deze brug bestaat uit Gemeente Lelystad, Koninklijke Oosterhof Holman, Ohpen Ingenieurs & Innovators, FARSK architecten en WSP. De Gemeente Lelystad heeft een aantal eisen voor het ontwerp meegegeven aan het bouwteam. Zo moet de brug sierlijk en transparant zijn en opgaan in het landschap. Transparant betekent dat je door de zijkanten van de brug heen kunt kijken.

Omdat Flevoland ooit de Zuiderzee was, is het ontwerp gebaseerd op een schip. De 17e-eeuwse scheepsconstructies zijn te herkennen in de zijkanten van de brug. Toen het ontwerp voor de brug gereed was, nam WSP het stokje over van de architect, om de constructie in samenspraak te engineeren. De voornaamste technische issue voor de ingenieurs zat in het overspanningstracé. Om de overspanning te realiseren en het verkeer voldoende ruimte te geven, is gekozen voor v-vormige kolommen die ontworpen zijn door FARSK. Hiermee is minder constructiehoogte nodig.

Onderzoek en toetsing vooraf

Naast de positionering van de pijlers bovengronds vanuit esthetische eisen, waren er duidelijke beperkingen door de kabels en leidingen in de ondergrond. Om de ultieme positie van de fundatieblokken van de pijlers en heipalen te kunnen bepalen, heeft WSP divers onderzoek uitgevoerd, ook buiten met proefsleuven. Vanwege maak- en verkrijgbaarheid is de gehele constructie, ondanks de gebogen vorm, gemaakt met een zo standaard mogelijk profiel. Enkel de randliggers zijn gekromd uitgevoerd. De houten randbekleding is van circulair hardhout gewonnen uit oude damwanden. ■

THE ULTIMATE KOOLTHERM® CHALLENGE

Met de Kooltherm® isolatieplaten van Kingspan isoleert u efficienter dan ooit.

Om dat te bewijzen gaat isolatie expert Luke de Ultimate Kooltherm® Challenge aan! Aan de hand van diverse opdrachten test hij de isolatieplaten op hun unieke eigenschappen.

Bekijk de challenges hier

Kingspan Insulation N.V.
T: +32 (0) 14 23 60 93
E: info@kingspaninsulation.be
www.kingspaninsulation.be

Kingspan®

Klimatisatie van de toekomst

Dat de klimaatuitdaging en het nieuwe Vlaams klimaatplan een grote impact hebben op de bouwsector is een understatement. Er komt de volgende jaren heel wat werk op de aannemers en architecten af. Meer dan ooit is er nood aan professionele vakmensen met kennis van zaken. Wie goed geïnformeerd is, heeft absoluut een streepje voor.

De Vlaamse regering heeft een klimaatplan klaar. Vlaanderen zal tegen het jaar 2030 veertig procent minder CO_2 uitstoten ten opzichte van 2005. Een belangrijk onderdeel van dat plan is het energiezuinig maken van ons woningpatrimonium. Dat een correcte klimatisatie in de toekomst een sleutelrol zal spelen, staat vast.

Temperaturen worden hoger, de weersomstandigheden extremer en de klanten veeleisender. De verwarming van vandaag is de klimatisatie van morgen.

Jean-Pierre Waeytens, gedelegeerd bestuurder van Bouwunie: "Bouwprofessionals moeten niet alleen aandacht hebben voor verwarming, maar ook voor koeling en ventilatie. Hoe gaan we in de toekomst comfortabel wonen, werken en winkelen, als de fossiele brandstoffen uitgefaseerd zijn? Wat zijn de nieuwe energiebronnen? Welke nieuwe technieken komen op ons af? Wat is vandaag al rendabel, en wat niet?

Melanie Vercruysse, coördinator van de studiedienst van Netwerk Architecten Vlaanderen: "Slimme energieoplossingen aan de dag brengen en volop meestappen in de energietransitie vraagt een omslag in denken. Waar voorheen in termen van verwarmen en koelen steeds in sectoren werd gedacht, is nu een integrale benadering van het energiesysteem noodzakelijk. Bouwprofessionals moeten daarbij bewust zijn van de ruimtelijke context en aandachtig zijn voor synergieën en opportuniteiten. De voorgestelde cases tijdens de roadshow tonen het succes van vroegtijdige sectorale samenwerking. Dat is broodnodig willen we de energietransitie versnellen."

Maak je echter altijd de juiste keuze wanneer je een verwarmingsinstallatie kiest? Niet alle verwarmingsinstallaties hebben immers dezelfde energieprestatie en ze zijn dus niet gelijk op vlak van EPB.

Dit verschil kan een grote impact hebben op je project, want een energiezuinige verwarming is een gemakkelijke manier

- en heeft een grote toegevoerde waarde voor het vastgoed
- om de minimale drempel te bereiken die bepaald wordt door het gewest waarin je project gelegen is.

Het milieu respecteren is goed, maar wat verandert dit concreet voor jou en voor je benadering van een architecturaal project? Wel, afhankelijk van je benadering: alles of niets! Naast de verschillende opties waarover je beschikt om de isolatie van de projecten te verbeteren, zijn de mogelijkheden die geboden worden door de wereld van de verwarming enorm, en ze hangen van jou af!

Zoals hierboven al aangehaald zijn niet alle verwarmingstoestellen gelijk ten opzichte van EPB... maar ook niet ten opzichte van de behoeften van je klanten en je verwachtingen.

Warmtepompradiatoren voor een optimaal en energiezuinig binnenklimaat voor nieuwbouw en renovatie

Al meer dan 60 jaar “Made in Belgium”.

Onze huizen worden energiezuiniger gebouwd en beter geïsoleerd. We zien het klimaat veranderen en de behoefte van koelen in woningen steeds toenemen. Bij Jaga ontwikkelen we producten met het oog op de toekomst, die voor verwarming én voor koeling zorgen. Jaga Light Coolers en Deep Coolers zijn energiezuinige, kwalitatieve oplossingen waarbij verwarming en koeling geïntegreerd zitten binnen éénzelfde toestel.

Verwarmen en koelen met een laag energieverbruik, maar ook nog eens hoe dit het beste past in de woning. Radiatoren als wand- of plafondmodel, zowel inbouw als opbouw, alles kan. Met onze maatwerk oplossingen denken we graag met u mee en doen we onze technologieën perfect passen in uw ontwerp.

Bij het investeren in warmtepompen is het belangrijk te kiezen voor afgiftesystemen die de woning niet enkel kunnen verwarmen maar die ook kunnen koelen. Besparen op de energiefactuur doe je door te kiezen voor lagetemperatuurradiatoren of warmtepompradiatoren die op lage watertemperaturen kunnen verwarmen en koelen. Het hele jaar door het ideale binnenklimaat, op een energiezuinige manier.

Bij Jaga ontwerpen we intelligente lage-temperatuurradiatoren voor verwarming en koeling die gecombineerd kunnen worden met warmtepompen: onze warmtepompradiatoren. Eenzelfde radiator kan dus wisselen tussen verwarmen en koelen. Zo geniet u het hele jaar door van een aangenaam binnenklimaat.

Elke Jaga warmtepompradiator bevat onze gloednieuwe DBH-technologie. DBH staat voor Dynamic Boost Hybrid, wat verwijst naar de kleine ventilatoren (of activators) die in je Jaga radiator verwerkt zitten. Deze verhogen de luchtstroom over de warmtewisselaar, waardoor je een krachtiger toestel krijgt qua afgifte. Zo moeten je radiatoren niet urenlang werken eer je woning aangenaam warm of koel aanvoelt. Mag het allemaal nog wat sneller gaan? Dan hebben onze radiatoren ook nog een boost-functie waarbij de ventilatoren op volle toeren gaan draaien om de ruimte nog sneller op te warmen of te koelen.

Meer weten over verwarming en koeling?
Nood aan maatwerk voor een specifiek project?
info@jaga.be — 011 29 41 11 — www.jaga.com

Interesse in een opleiding over verwarming en koeling in het Jaga Coollab?
Schrijf je hier in: www.jagaiscool.be

jaga
CLIMATE DESIGNERS

Architecturale zonwering
DucoSun **Cubic**

✓
Dynamische uitstraling
Motorisch verstelbaar

✓
Architecturaal design
Strakke rechthoekige lamelvorm

✓
Maximum aan diffuus daglicht
minimale zonnehitte

DUCO
We inspire at **www.duco.eu**

Invisivent Comfort: het ultieme comfort in natuurlijke ventilatie

Met de Invisivent Comfort brengt Renson het ultieme comfort in natuurlijke ventilatie, zowel op energetisch, akoestisch als thermisch vlak. Met de rechtstreekse toevoer van verse buitenlucht via verluchtingsroosters bovenop de ramen, ben je altijd zeker van voldoende verse lucht in huis.

Zeker omdat de toevoer via de Renson Invisivent raamverluchtingen perfect afgestemd wordt op de gecontroleerde afvoer van de vervuilde lucht via Healthbox 3.0 waardoor er altijd sprake is van een optimale binnenluchtkwaliteit. De Invisivent Comfort wordt daarbij steeds gecombineerd met een extractiepunt in dezelfde ruimte (Healthbox 3.0, configuratie SmartZone).

De smallere buitenopeningen van de nieuwe Invisivent Comfort raamverluchtingen maken dat die subtiel geïntegreerd kan worden in het ontwerp van een woning. Maar daar stopt het niet bij, want dit type raamverluchting is nu standaard uitgerust met akoestisch dempend materiaal. Dankzij het monobloc principe zit die bovendien gegarandeerd stabiel gemonteerd op het raam en is die perfect luchtdicht afgewerkt. De Invisivent Comfort heeft zijn naam trouwens niet gestolen, want dankzij de zelfregelende klep met terugslagwerking – die dwarsventilatie voorkomt – zorgt die ook thermisch voor een hoger comfort.

In Oostende waren de eigenaars van een moderne nieuwbouwwoning sterk betrokken bij zowel het ontwerp als de energieprestaties van hun woning. “Zowel een volledig mechanisch balansventilatiesysteem als een systeem met natuurlijke toevoer van verse buitenlucht hebben volgens ons hun voor- en nadelen, maar we waren wel gecharmeerd door het slimme van een systeem C+ waarbij je perfect kan sturen in functie van de hoeveelheid verse lucht die je nodig hebt,” getuigen ze. “Het voordeel van zo’n slim ventilatiesysteem is dat je binnenshuis steeds over verse buitenlucht beschikt, maar dat je tegelijk nooit meer (koudere) lucht zal binnenhalen dan noodzakelijk.” De bewoners kozen er bewust voor om ook in de slaapkamers afvoer te voorzien: “Uiteindelijk zijn we daar heel tevreden over omdat we merken dat het binnenklimaat in de slaapkamers er ’s nachts een heel stuk op vooruitging.”

www.renson.eu

RENSON
Creating healthy spaces

Akoestische en thermische isolatie onder chapes

De 2 in 1 oplossingen van insulco — Ontdek twee unieke oplossingen die toelaten om met slechts één product te beantwoorden aan de klasse “verhoogd akoestisch comfort” en tegelijkertijd aan de laatste EPB-regelgevingen voor thermische isolatie tussen verdiepingen.

Akoestische en thermische isolatie tussen verdiepingen, een wettelijke verplichting

De huidige normen vereisen dat een bepaald niveau van akoestische maar ook thermische isolatie tussen verdiepingen in appartementsgebouwen wordt behaald. Naast extra kosten brengt dit technische beperkingen mee in de vorm van extra diktes en combinaties van verschillende materialen.

De huidige traditionele oplossing bestaat uit het realiseren van een thermische uitvullaag op de betondal alvorens een doeltreffende akoestische onderlaag te plaatsen. Vervolgens komt er een zwevende chape op waarop de finale vloerbedekking kan geplaatst worden.

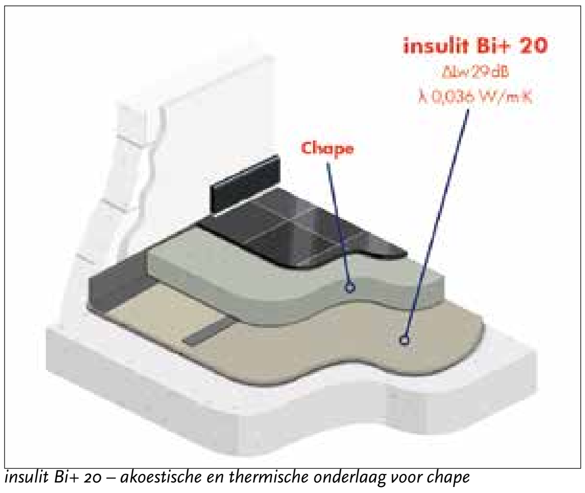

insulit Bi+ 20 – akoestische en thermische onderlaag voor chape

Hoe kunnen kosten, tijd en diktes van complexen tussen de verdiepingen verminderd worden?

Binnen het gamma met onderlagen voor chapes van insulco bestaan er twee alternatieven die toelaten om het plaatsen van een thermische uitvullaag te vermijden: de insulit Bi+ 20 en de insulPano HF35.

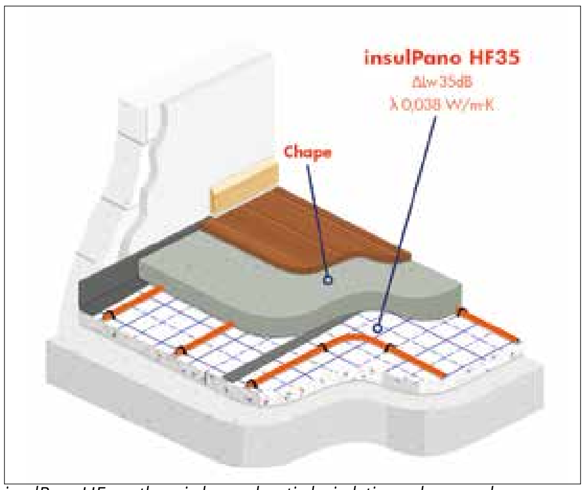

insulPano HF35 – thermische en akoestische isolatiepanelen voor chapes

Deze twee oplossingen, met hun officieel erkende akoestische en thermische prestaties, laten toe om te beantwoorden aan de verschillende isolatienormen tussen verdiepingen. Afhankelijk van de toepassing zal een thermische uitvullaag niet langer nodig zijn, wat een besparing van enkele cm’s tussen elke verdieping oplevert.

“ insulit Bi+ 20: met slechts 23 mm beantwoordt het aan de akoestische en thermische isolatienormen tussen verdiepingen”

Over de volledige hoogte van een gebouw zal de besparing in tijd en materiaal aanzienlijk zijn.

2 eenvoudige oplossingen om uit te voeren

Het is dus mogelijk om met een soepele onderlaag van slechts 23 mm dikte (insulit Bi+ 20) of panelen van 35 mm dikte (insulPano HF35) te beantwoorden aan de akoestische en thermische eisen tussen verdiepingen. Deze 2 oplossingen behoren zelfs tot de membranen met de beste akoestische prestaties op de markt!
Bovendien zal de insulPano HF35 een 3e functie aanbieden door te dienen als ondersteuning voor de tackers van het vloerverwarmingssysteem.
Wilt u de uitvoeringstijd, de nodige dikte en het te plannen budget verminderen? Neem contact op met één van de specialisten van insulco om samen met hem de oplossing te kiezen die het beste past bij uw project.

insulco, de Belgische specialist in contactgeluidsisolatie

www.insulco.be
067/41 16 10
insulco@insulco.be

INSULIT by insulco insulation products

DAIKIN
emura

HALLO, IK BEN
DAIKIN EMURA_

SPECIAAL ONTWORPEN
OM HET OOG TE STRELEN

EEN ONTWERP DAT VOOR ZICHZELF SPREEKT

Daikin Emura is een lust voor het oog met een gebruiksvriendelijke aanpak – en een sterke focus op een maximaal comfort en een optimale gebruikerservaring - om uw welzijn thuis te verbeteren.

Deze 3e generatie Daikin Emura heeft een opmerkelijk design met zachte schaduwlijnen en extra slimme functies. Bedien Daikin Emura met de intuïtieve afstandsbediening of overal en altijd met de Onecta-app op uw smartphone.

Lees meer op **www.daikin.be**

Warmtepompen

Comfortabel binnenklimaat met duurzame energie

Heel het jaar door de gewenste binnentemperatuur met één systeem? Dat kan alleen met een warmtepomp. Mooi meegenomen: het is ook de duurzaamste verwarmingsoplossing. De beste keuze voor uw klanten om mee te bouwen aan een klimaatneutraal woningbestand. Bij Itho Daalderop vindt u voor al uw projecten unieke, innovatieve warmtepompen. Samen met hun ventilatiesystemen vormen ze een gestroomlijnd totaalconcept. En wees gerust, hun in-house architecten spreken uw taal.

All-in-one klimaatbeheersing

Verwarming en koeling, de warmtepompen van Itho Daalderop doen het allemaal via vloerverwarming, radiatoren of ventiloconvectoren. Zo genieten uw klanten in elk seizoen van een comfortabele binnentemperatuur zonder ontsierende, energievretende airco-units.
De Itho Daalderop toestellen worden door het eigen R&D-team van de fabrikant ontwikkeld, met bijzondere aandacht voor energie-efficiëntie. Hun innovatieve creaties zoals Vincent, de lucht/water-warmtepomp zonder buitenunit, en kleine boilervaten die ruime hoeveelheden warm water leveren, geven u als architect meer vrijheid in uw ontwerp.

Schrijf ultieme besparing en comfort voor

De WPU 5G, geothermische warmtepompen van de vijfde generatie, bieden uw klanten het hoogste thermisch comfort met de grootste energiebesparing. Ze koelen passief, dat wil zeggen nagenoeg zonder energieverbruik, met weinig tot geen invloed op het E-peil. Hun bodemlussen bevatten geen glycol, waardoor de warmtebron nooit uitgeput raakt en het verwarmingsrendement jaar in jaar uit even hoog blijft.

Dankzij hun uitgekiende technologie kunnen de WPU 5G warmtepompen tegelijkertijd koelen en warm water produceren. Ideaal op zomerdagen met een overschot aan gratis zonnestroom. Ten slotte laten ze toe de temperatuur in alle kamers afzonderlijk in te stellen, zodat ze precies naar wens verwarmd of gekoeld worden.

Geniet van advies op architectenmaat

Het juiste klimatisatiesysteem uitzoeken voor elk individueel project is een huzarenstuk. Leg daarom gerust uw plannen voor aan het architectenteam van Itho Daalderop. Samen met u bekijken ze wat de beste opties zijn, zowel in nieuwbouw als in renovatie. Ook de nodige berekeningen zoals warmteverliezen, dimensionering van boringen of ventilatiedebieten kan u aan hen overlaten. Zo hebt u de tijd om te focussen op uw kernactiviteiten.

Wil u meer weten?
Surf snel naar www.ithodaalderop.be.

itho daalderop
Climate for life

Gevelventilatie van topniveau: de nieuwe AEROMAT VT van SIEGENIA

De innovatieve modulaire AEROMAT VT is een decentrale gevelventilator met passieve of actieve ventilatie in diverse varianten van aan- en/of afvoer tot warmteterugwinning.

De universele behuizing, maakt het makkelijker om de unit in de gebouwschil te integreren. Het systeem is variabel in lengte en diepte; dit maakt verschillende uitvoeringen van de ventilator met een identiek uiterlijk mogelijk. De vormgeving van de gevel wordt ondersteund door de onopvallende integratie van de ventilator in sponning, borstwering of latei. Daarbij kan de inbouw naar keuze zichtbaar of verdekt liggend plaatsvinden. Daarnaast heeft de AEROMAT VT een uitstekende geluidswering, de hoge luchtkwaliteit en het lage eigengeluid.

De AEROMAT VT voldoet aan de hoogste eisen als het gaat om ruimtecomfort. Ook geeft de AEROMAT VT WRG, met een uitstekende warmteterugwinning tot 93%, een evenwichtige balans tussen grootte, geluidswering en energie-efficiëntie met klasse A. Dit zorgt niet alleen voor energie-efficiëntie maar ook in duurzaamheid. Architecten profiteren bovendien van de veelzijdigheid van de AEROMAT VT, in de versie met passieve of actieve ventilatie. Deze zijn

verkrijgbaar in verschillende uitvoeringen en voldoen aan de meest uiteenlopende eisen in de balans tussen geluidsisolatie en luchtverplaatsing.

www.siegenia.com

SIEGENIA®
brings spaces to life

Een kleinschalige stadskern

Studioninedots presenteert de grootschalige transformatie van de Bovenbouwwerkplaats, het voormalige werkplaatsgebouw van de NS in Utrecht.

In 1905 werd het imposante werkplaatsgebouw gerealiseerd, waarin zware elementen voor de Nederlandse spoorwegen werden gefabriceerd. Tot voor kort verloor het gebouw steeds meer van zijn originele architectonische kwaliteit en functies. Het onderhoud ging achteruit, nieuwe bebouwing rond het gebouw belemmerden het zicht op en vanuit de werkplaats en de constructie was aan vernieuwing toe.

Studioninedots ontwerpt, in samenwerking met DELVA, ook het Utrechtse ontwikkelgebied Wisselspoor, waarvan deelgebied 1 om de Bovenbouwwerkplaats heen is uitgewerkt. Met Wisselspoor heeft het bureau ingezet op het eigen Cityplot-concept, waarmee onverwachte locaties in een organische interactie met bewoners tot levendige stadsbuurten worden ontwikkeld. Het kernelement van een Cityplot-wijk is de kavel van 100 bij 100 meter. Aan de randen van het plot worden kleine en middelgrote gebouwen georganiseerd, zodat in het hart en tussen de bebouwing kansen voor echt hoogwaardige en groene openbare ruimte ontstaan. Cityplot-wijken zijn autoluw, waarmee de kwaliteit van de buitenruimte verder wordt beschermd.

Door uiteenlopende ambities en functies die normaal over een gebied verspreid zijn samen te voegen in de Bovenbouwwerkplaats, ontstaat een kleinschalige stadskern waar van alles kan gebeuren. Onder het bestaande dak is één open ruimte gecreëerd die plek zal bieden aan nieuwe voorzieningen voor de buurt en creatieve ondernemers. De ruimte wekt gevoelens op, maar nodigt tegelijk uit tot een eigen interpretatie van het gebruik.

Het Gordijn van Studioninedots

Een uitsparing van de oude constructie in de kern heeft ruimte gemaakt voor een volledig

nieuw orthogonaal volume, dat zowel binnen als buiten waarneembaar is. In dit object is een vijf verdiepingen hoge mobiliteitshub voor 175 (deel)auto's en fietsen ondergebracht. Om een architectonisch gebaar te maken heeft Studioninedots het Gordijn geïntroduceerd, een abstracte en glanzende huid die het nieuwe object volledig omhult. Het Gordijn geeft het volume een schaalloosheid, waardoor het van buitenaf lager en minder massief lijkt dan het in werkelijkheid is.

Nieuwe icoon

Relicten in het gebouw, zoals bestaande installaties, leidingen en zelfs beschadigingen, zijn behouden gebleven. Studioninedots heeft de originele verticale raamopeningen ingevuld met transparant glas, die samen met de grote, gebogen glazen wanden rondom zorgen voor een maximale verbinding met de buurt. Via het transparante dak wordt gedurende de dag het volledige vloerveld overladen met natuurlijk licht. Door het vele licht in het gebouw is ook van buiten goed te zien dat het abstracte object in het gebouw doorloopt.
Met de transformatie worden alle industriële kwaliteiten van de oude werkplaats hersteld – het skelet, de daken, de buitengevel en de detaillering. Het Gordijn bestaat uit gebogen strekmetalen elementen die in een ritme van breedtes zijn toegepast en voorziet het gebouw gedurende de dag en de seizoenen constant van een nieuw aanzicht. De Bovenbouwwerkplaats is vanuit de wijde omgeving herkenbaar als het nieuwe icoon van Wisselspoor. ■

Architectenkrant is een maandblad uitsluitend bestemd voor de professionelen in de architectuur

www.architectenkrant.be

Maria van Hongarijelaan 64 b6, 1083 Brussel
Tel. 02 772 40 47 - Fax : 02 771 98 01
info@media-xel.com

Redactie : Nicolas Houyoux - hoofdredacteur
nicolas.houyoux@media-xel.com

Publication Manager
Bea Buyse: Tel. + 32 (0)477 77 93 68
bea.buyse@media-xel.com

Sales Manager
Kathleen Metten: Tel: + 32 (0)472 72 34 81
kathleen.metten@media-xel.com

Totaal bereik : 13.700 architecten.
Artikels, foto's en tekeningen in het redactioneel gedeelte van de Architectenkrant bevatten geen publiciteit; producten en bedrijven worden hier uitsluitend vermeld ter informatie van de lezers. Artikels met informatie van eerder publicitaire aard worden opgenomen met de vermelding 'productinfo, advertorial,..'. Alleen de auteurs zijn verantwoordelijk voor de artikels, foto's, illustraties en standpunten die in de Architectenkrant verschijnen.

Copyright 2022 - MediaXel bvba.
Alle rechten voorbehouden, die van vertaling inbegrepen. Paraît également en français.

Samenwerken aan duurzame schoonheid

Echte schoonheid laat je liever niet los. Daarom draaien jouw projecten niet alleen om esthetiek, maar ook om duurzaamheid. Alleen zo kunnen je klanten een leven lang genieten van jouw realisaties. Samen met Reynaers Aluminium geef je je projecten die tijdloze kracht. Onze hoogkwalitatieve toepassingen in aluminium inspireren je op talloze manieren en doorstaan moeiteloos de tand des tijds. Zodat jouw creaties gelijkstaan aan blijvend woonplezier.

Quatuor - ©Jaspers-Eyers & Philippe van Gelooven

Reynaers Aluminium

Ramen.
Deuren.
Glasgevels.

Ontvang gratis de praktische gids "Circulair bouwen met aluminium schrijnwerk" op **www.reynaers.be/ ontwerpgids**